

Jalostuksen tavoiteohjelma

2022-2026

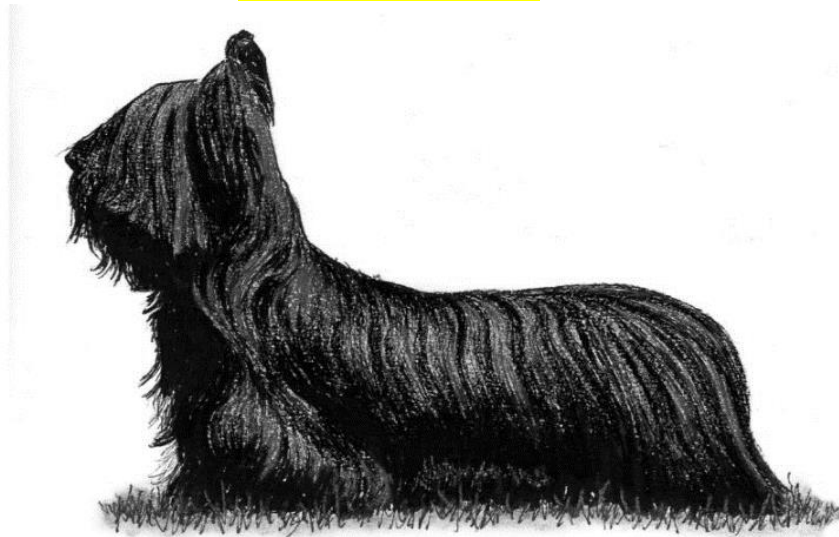
SKYENTERRIERI

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 16.03.2014

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 24.04.2014

Hyväksytty SKL:n jalostustieteellisessä toimikunnassa 14.10.2014

Päivitys hyväksytty rotuyhdistyksen ja rotujärjestön hallituksessa, SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 14.2.2022.

©J.Campin, illustr. KC Picture Library

(Kuva FCI:n rotumääritelmästä)

Sisällys

Sisällys.....	2
1. YHTEENVETO.....	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	9
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet.....	16
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	16
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	16
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	18
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	19
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	20
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	27
4.3.4 Lisääntyminen.....	29
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	29
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	30
4.4. Ulkomuoto	30
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	32
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	33
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	33
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	34
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	34
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	35
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	36
7. LÄHTEET	36
8. LIITTEET.....	36

1. YHTEENVETO

Tämä dokumentti liitteineen muodostaa Skyenterrierikerho ry:n jalostuksen tavoiteohjelman. Eläinten jalostus on toimintaa, jossa pyritään ohjaamaan haluttujen ominaisuuksien periytymistä jälkeläisille. Tavoiteohjelman tarkoituksena on koota yhteen oleellinen tieto skyenterrieristä, rodun taustasta ja nykytilasta sekä rodun jalostuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa tarvittavista taustatekijöistä.

Yhtenä tavoitteena on saada sekä nykyiset että tulevat kasvattajat ymmärtämään rodun maailmanlaajuisesti haavoittuvainen tilanne ja saada heidät pyrkimään omassa jalostustyössään rodun kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja perinnölliseen monimuotoisuuteen. Tavoiteohjelmaan perehtyminen on oleellisen tärkeää kaikille yhdistyksen jäsenille ja etenkin kasvattajille.

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Skyenterrieri on nimensä mukaisesti kotoisin Skotlannin luoteisrannikolla sijaitsevalta Skyen saarelta. Alun perin skyenterrieri on ollut metsästyskoira, jonka pääasiallinen tehtävä on ollut vahinkoeläinten hävittäminen. Koiria käytettiin kettujen, märeiden ja villikissojen häätämiseen louhikoista ja kallioisesta maastosta sekä saukon metsästykseen. Nykypäivänä skyenterrieri on seurakoira.

Skyenterrierin olemus on tyylikäs ja elegantti: se on ketterä ja voimakas, vankkaluustoinen ja voimakaslihaksinen. Pitkä, matala ja suoraselkäinen, kaksi kertaa korkeutensa pituinen. Koiraa peittää runsas turkki, joka laskeutuu suoraan alas rungon kummallakin puolella soikeiden kylkiluiden yli. Karva, jota on runsaasti päässä, verhoaa naamaa ja silmiä. Skye on pystypäinen ja riippuvahäntäinen ja liikkuu silmiinpistävästi vaivattomasti ravaten. Sen on vahvarunkoinen, -kulmauksinen ja -leukainen.

Skyenterrieri voi olla väriltään musta, tumman- tai vaaleanharmaa, fawn tai kermanvärinen. Kaikissa väreissä tulee olla mustat merkit korvissa, kuonossa ja hännän päässä. Kirsu ja korvat ovat aina mustat. Ruskea pigmentti on hylkäävä virhe. Pieni valkoinen täplä rinnassa sallittu. Skyenterrieri voi olla pystykorvainen tai luppakorvainen, luppakorvaisia pentuja syntyy silloin tällöin.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet, populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun populaatio on maailmanlaajuisesti erittäin pieni. Perinnöllisen vaihtelun säilymisestä tulee huolehtia käyttämällä koiria monipuolisesti jalostukseen ja yksittäisen koiran liiallista käyttöä jalostuksessa tulee välttää. Kansainvälisen yhteistyön tekeminen eri maiden kasvattajien välillä on äärimmäisen tärkeää. On muistettava lisäksi koiran henkinen ja fyysinen hyvinvointi käyttämällä siitokseen mahdollisimman terveitä ja hyväluonteisia koiria.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

Skyenterrieri on luonteeltaan pidätyväinen vieraita kohtaan, mutta se ei saa olla arka tai vihainen. Näyttelykehissä on ajoittain esitetty arkoja, luoksepäästävämiä koiria vaihtelevin palkintosijoin. Skyenterrieri on rotu, jolla on valitettavan huono maine. 1970-luvun alkuun saakka skyet olivat varsin arvaamattomia luonteeltaan. Monet ulkomuototuomarit ja eläinlääkärit ovat edelleen varovaisia skyeta käsitellessään – paljolti vanhan maineen takia.

Luonteet keskimäärin ovat parantuneet erittäin paljon. Suurin osa koirista on luoksepäästäviä ja ystävällisiä. Tällä hetkellä koirakannassa on kuitenkin jälleen yksilöitä, jotka osoittavat aggressiivisuutta ihmisiä kohtaan. Tällaisten yksilöiden käyttöä jalostuksessa tulisi ehdottomasti välttää. Lisäksi on koiria, jotka ovat hyvin epäluuloisia vieraita kohtaan jopa kotiloissa.

Kasvattajien tulisi kiinnittää erityistä huomiota siitoskoirien luonteisiin. Skyen tulisi toki säilyttää erikoinen luonteensa, mutta myös sen pitäisi pysyä yhteiskuntakelpoisena seurakoirana. Luonnetesti ja MH-kuvaus kuvaavat koiran käyttäytymistä testitilanteessa, mutta eivät välttämättä kerro koiran käyttäytymisestä arjessa.

Skyenterrieri on pääasiassa seura- ja näyttelyrotu, mutta joidenkin yksilöiden kanssa on harrastettu jäljestämistä hyvin tuloksin.

Terveys ja lisääntyminen

Kasvattajan vastuu rodun jalostuksessa on suuri. Kasvattaja on vastuussa kasvateistaan, myös niiden perinnöllisten sairauksien osalta. Hänen on kerrottava pennun ostajalle rodussa ja omissa linjoissaan tiedossaan olevista seikoista avoimesti ja rehellisesti. Myös jalostusurosten omistajilta vaaditaan samaa avointa asennetta.

Ulkomuoto

Suomalainen skyenterrierikanta on varsin korkeatasoinen. Jalostus on onnistunut tuottamaan erinomaista rotutyyppiä olevia koiria. Koirat ovat pääsääntöisesti rotumääritelmän edellyttämällä tavalla riittävän pitkiä ja matalia, hyväturkkisia ja terveesti liikkuvia.

Rodun suurin rakenteellinen ja samalla terveydellinen ongelma ovat etuosat. Skyen tulisi olla voimakkaasti kulmautunut koira, mutta käyrät eturaajat, pystyt lavat ja lyhyet olkavarret ovat edelleen yleisiä rodussa. Samaten ulkonevia kyynärpäitä esiintyy edelleenkin. Etuosan rakennevirheet näkyvät kauhovina ja/tai töpöttävina liikkeinä ja rodulle ominainen sulava liikunta jää puuttumaan.

Ulkomuotojalostuksen painopisteenä on edelleen rotumääritelmän mukaisen tyyppin säilyttäminen. Rotumääritelmän edellyttämät mittasuhteet ja rodulle ominainen voimakkuus, sekä tyypilliset liikkeet tulisi ehdottomasti säilyttää. Jalostuksessa tulisi välttää äärimmäisyyksiä: yli 30 cm säkäkorkeutta, kääpiökoiramaista hentoutta, alle 25 cm säkäkorkeutta ja äärimmäistä selän pituutta. Liioiteltu selän pituus (pituus tulee pitkästä lanneosasta), johon usein yhdistyy liioiteltu ”joutsenkaula” voi altistaa terveysongelmille ja on erittäin ei-toivottava.

Skyenterrierin koko on asia, joka on vuosikausia puhuttanut maailmanlaajuisesti. Koirat ovat kaikkialla keskimäärin suurempia kuin rotumääritelmän ihannekoko (25 - 26 cm säkäkorkeus). Kokoa tulisi saada pienemmäksi kuitenkin niin, ettei voimakkuudesta ja mittasuhteista tingitä. Koon vaikutusta etuosien luuston kehityshäiriöihin tulisi tarkastella kriittisesti ja samalla arvioida äärimmäisen koon vaikutusta myös vanhenevien koirien terveyteen.

Jalostuksessa tulisi myös kiinnittää huomiota oikeaan turkinlaatuun. Skyen karvapeitteen ei kuulu olla villava, silkkisen pehmeä tai kihartuva. Tuomarikoulutuksessa tulisi kiinnittää huomiota korrektiin turkinlaatuun. Virheellisen karvapeitteen omaavia koiria on palkittu korkeastikin näyttelyssä. Värivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ei ongelmaksi asti. Siitoksesta tulisi poistaa yksilöt, joilla on rotumääritelmän mainitsema hylkäävä virhe: lihanvärinen tai ruskea kirsu.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

- Etuosakuvaus, jalostuskoiran ikä kuvaushetkellä vähintään 12 kuukautta, kuitenkin jalostustoimikunnan suositus kuvattavan koiran iäksi on 24 kuukautta
- Silmätarkastus, noudatetaan Suomen Kennelliiton ns. silmäohjeen suosituksia, vakavaa perinnöllistä silmäsairautta (sokeuttaa koiran tai aiheuttaa koiralle kipua) sairastavaa yksilöä ei saa käyttää jalostukseen
- Näyttelytulos tai jalostustarkastus
- Polvitutkimus:
 - Jalostukseen käytettäväksi ei suositella koiraa, jonka jommankumman tai molempien polvien tulos on 2 tai huonompi.
 - Koira, jolla on todettu lieväasteinen patellaluksaatio (1), suositellaan paritettavaksi tervepolvisen (0) yksilön kanssa.

Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jos se

- kärsii atopiasta tai jostakin allergiasta
- on arka tai aggressiivinen
- on leikattu luusto- tai nivelongelmien vuoksi
- on saanut virallisissa luustotutkimuksissa asteikon huonoimman tuloksen
- sairastaa vakavaa perinnöllistä silmäsairautta (esim. PRA)

Lisäksi koira, joka on saanut kondrodystrofisille roduille tarkoitetun etuosakuvausmenetelmän tuloksena jommankumman tai molempien nivelien tulokseksi INC3, suositellaan paritettavaksi vain sellaisen koiran kanssa, jonka etuosakuvaus yhteistulos on INC0 tai INC1.

Muilta osin noudatetaan Suomen Kennelliiton jalostusstrategian suosituksia.

2. RODUN TAUSTA

Rodun juuret Skotlannissa

Skyenterrierin kotipaikka on Luoteis-Skotlannin Sisä-Hebridien saariryhmän suurin saari, Skye. Rotua esiintyi myös muilla Hebridien saarilla, kuten Lewisillä, Oransaylla ja Colonsaylla sekä myös Skotlannin mantereella.

Skyenterrierin alkuperästä on esitetty monia erilaisia teorioita. H.W. Huntington kirjoitti jo vuonna 1897 ehkäpä totuudenmukaisimman arvion skyenterrierin alkuperästä: "Entirely Lost. Indigenous, no doubt, to Scotland." ("Täysin tuntematon. Epäilemättä kotoisin Skotlannista.") Yksi tunnetuimmista teorioista on, että skyenterrieri polveutuisi vuonna 1588 myrskyssä Hebridien edustalle haaksirikkoutuneen Espanjan Voittamattoman Armadan mukana seilanneista pitkäkarvaisista koirista, jotka uivat rantaan ja pariutuivat paikallisten terriereiden kanssa. Skotlannin saarilla on kuitenkin ollut pitkäkarvaisia terrierityyppejä koiria huomattavasti aikaisemmin ennen Armadan saapumista. Näin ollen nykypäivän skyenterrierin esi-isät eivät liene perineet pitkää karvapeitettään espanjalaiselta vierailijalta.

Johannes Caius kirjoitti vuonna 1570 kuvauksen koirasta, joka todennäköisesti on ollut skyenterrierin varhaismuoto: "Iseland Dogges, brought out of barbarous borders from the uttermost countries

northwards by reason of length of their hair make show neither of the face nor body.” Useat kirjoittajat 1500- ja 1600-luvuilta mainitsevat Skotlannin saarilla eläneen pitkärunkoisen, matalan, luolakoirana käytetyn metsästyskoiran. Nämä terrierit pysyivät ainoastaan kotisaartensa alueella ainakin 300 vuotta muodostaen suljetun yhteisön. Todennäköisesti pentueisiin syntyi turkinpituudeltaan erilaisia pentuja. Jossain vaiheessa tyypit erkanivat niin, että vain saman turkinpituuden ja -värin omaavia koiria paritettiin keskenään. Tällä tavalla Skye-saaren metsästysterrieristä kehittyi kolmen eri terrierirodun kantamuodot: pitkäturkkisen skyen, lyhyempiturkkisen cairnin ja valkoisen länsiylämaan-terrierin.

Varhaisimmat kirjoitukset ja piirrookset rodusta kuvaavat terrieriä, joka oli huomattavasti pienempi kuin nykypäivänä, sillä oli melko paksu karkea turkki, lyhyet jalat, runko korkeuttaan selvästi pidempi, korvat eivät pystyt tai luvat, vaan puolipystyt ja koira pystyi nostamaan korvansa tarkkaavaisena ollessaan täysin pystyyn. Karvapeite on vuosien saatossa pidentynyt ja laadultaan sopeutunut Skyen ja Colonsayn saarten kosteaan ilmastoon. Skyen saaren koirat olivat arvostettuja metsästyskoiria ja skotlantilaiset maanomistajat pitivät niitä suuressa arvossa. Koiria käytettiin ketun, mäyrän ja villikissojen häätämiseen louhikoista ja kallioisesta maastosta sekä saukon metsästykseseen. Koiran piti olla rakenteeltaan pitkä, matalajalkainen ja voimakasraajainen, jotta se olisi tehokas luolakoira ja ketterä liikkeissään. Sen piti olla rohkea, itsenäinen, sitkeä ja väsymätön metsästäjä valmiina seuraamaan saaliseläintä luolien sokkeloihin. Pitkä karva suojasi koira estäen sitä vahingoittumasta villieläinten puremista sekä piikkisiltä pensailta ja risukoilta.

Rotua ei juurikaan tavattu kotisaarensa ulkopuolella ennen 1800-luvun puoliväliä. Kuningatar Viktorian aikana skyenterriereitä tuotiin Englantiin. Rotu oli yksi kuningatar Viktorian suosikeista, ja hänellä oli useita tämän rotuisia koiria lemmikkeinään vuodesta 1842 alkaen. Moni pyrki jäljittelemään hovin tapoja, ja skyenterrieristä tuli silloin suosituimpia terriereitä.

Ensimmäinen koiranäyttely, jossa terrierit olivat mukana, järjestettiin Birminghamissa 1860. Skotlantilaiset terrierit olivat siihen aikaan laaja ja kirjava joukko, ja näyttelyissä esitettiin samoissa luokissa koiria, jotka olivat nykypäivän westien, skotin ja cairnin kantavanhempia. Kuitenkin jo vuonna 1862 skyenterrieri oli erotettu näyttelyissä omaksi rodukseen erilleen muista skotlantilaisista terrieriroduista. Näyttelyiden ensimmäisinä vuosikymmeninä esiintyi monenlaisia mielipiteitä siitä, minkä tyyppinen koira saisi käyttää nimeä Skye Terrier. Englannin Kennel Club ratkaisi asian vuonna 1879, jolloin pitkäkarvaisen tyyppin edustaja vakiinnutti nimekseen skyenterrieri ja lyhytkarvainen koiratyyppi sai myöhemmin nimekseen cairnterrieri.

Skyenterrieri muuttui rotuna merkittävästi 1800-luvun aikana: vuosisadan alussa Skyella elänyt terrierikanta oli täysiverinen metsästyskoira, kun taas 1800-luvun loppupuolen skyenterrieri oli ainoastaan näyttely- ja seurakoira. Jo pelkästään koirien kasvanut koko teki niiden käytön luolakoirana mahdottomaksi. Turkin pituutta ja kauneusnäkökohtia korostettiin vuosisadan vaihteen jalostustyössä. Rotu sai merkittävän sysäyksen eteenpäin kun rouva Hughes perusti Wolverley-kennelin 1892. Hänen kasvattinsa Ch Wolverley Chummie (s. 1899) oli näyttelykehissä voittamaton ja sitä pidettiin rotumääritelmän ruumillistumana. 1800- ja 1900-luvun vaihteessa Wolverley-skyet olivat lyömättömiä näyttelykehissä. Rouva Hughesin koirat edustivat uudenlaista skyenterrieriä: niillä oli upeat maahan asti ulottuvat, täydellisesti kunnostetut turkit, ja ne olivat rakenteeltaan ja luonteeltaan ennen näkemättömän hienoja. Ero alkuperäiseen, rähjäisen näköiseen, huolettomaan metsästysterrieriin ei olisi voinut olla suurempi.

Lady Marcia Milesin Merrymount-kennel on eittämättä eniten maailmaanlaajuisesti vaikuttanut skyenterrierikantaan. Merrymount-kennelin kasvatustyö jatkui lähes viisikymmentä vuotta, ja sen kasvatteja vietiin kaikkialle maailmaan, etenkin Yhdysvaltoihin ja Kanadaan.

Rodun parissa toimi kolme yhdistystä: Skye Terrier Club of England, Skye and Clydesdale Club Englannissa sekä Skye Terrier Club of Scotland Skotlannissa. Nykyinen The Skye Terrier Club syntyi vuonna 1946, kun

Englannin yhdistykset yhdistyivät. Skotlannilla on nykyisessä yhdistyksessä alajaoksensa (The Scottish Branch). Ensimmäinen skyenterrieri rekisteröitiin Yhdysvalloissa vuonna 1887. Suosio kasvoi hitaasti, ja rotu sai tunnettuutta vasta 1930-luvulla. The Skye Terrier Club of America perustettiin vuonna 1938.

Skyenterrierit Suomessa

Jo ensimmäisessä vuonna 1889 perustetun Suomen Kennel Klubin 1894 painetussa rotukirjassa mainitaan kolme skyenterrieriä. Nämä Suomen ensimmäiset skyet olivat uros Kingsie F.K.S.B. 223, jonka oli kasvattanut pastori A. Nolan Englannista ja omisti ins. Dan Fraser. Kingsie oli syntynyt 18.6.1887 ja oli väriltään tummanharmaa. Sen isä oli Kingston Roy KCSB 13643 ja emä Nellie Grant KCSB 19091. Kingsien lisäksi rotukirjassa mainitaan nartut Veda F.K.S.B 224 (s. maaliskuussa 1887 isä Tar emä Scherry) ja Gyp (s. kesäkuussa 1888 isä Rosslyn emä Magde), jotka kuuluivat Porvoossa sijaitsevalle Skyeterrierbolagetille. Koirat olivat peräisin Englannista.

Suomen Kennelklubin näyttelyssä 23.- 25.5.1891 huomiota herättivät englantilaiset ja irlantilaiset pitkä- ja karkeaturkkiset ”taskukokoa olevat rottakoirat”, skyenterrierit. Näytteille olivat näitä koiria asettaneet insinööri Dan Fraser Helsingistä, Skyeterrierbolaget Porvoosta ja rouva F. Hellen Riihimäeltä. Ensimmäisen palkinnon sai uros Kingsie. II palkinnon sai narttu Veda.

Rodun määrä täällä ei omistajien yhtiömuotoisuudesta huolimatta lisääntynyt ainakaan rekisteröintien mukaan, mutta tiedot tuon ajan koirakannasta ovat varsin vajavaisia. Rekisteröintejä tai näyttelykäyntejä löytyy seuraavan kerran vasta vuonna 1922 jolloin Ruotsista tuotettu uros Grogg till Åre, synt. 1919 esiintyi Suomen Kennelklubin XV näyttelyssä Helsingissä 12- 14.5.1922. Näyttelyyn oli ilmoitettu 11 sileäkarvaista foxterrieriä, 8 karkeakarvaista foxia sekä ”terrier av annan ren ras” (muut puhdasrotuiset terrierit) – ryhmään yksi osanottaja, skyenterrieri Grogg. Se jäikin pitkäksi aikaa ainoaksi rodun edustajaksi. Koiran oli kasvattanut Ture Marcus Åre ja sen omisti Bengt Oldenburg Helsingistä.

Vasta 1930-luvun puolivälissä lähti kasvatustyö käyntiin, kun of Olden -kennelin omistaja rouva Jeanne Oldenburg tuotti Englannista parin, uros Bracadale Pompey (Highland Laddie – Highland Lassie) ja narttu Bracadale Henrietta (Holmesdale Bonnie Charlie – Bracadale Bernice) jotka rekisteröitiin vuonna 1937. Pari sai jo samana vuonna pentueen ja seuraavana vuonna toisen. Myös muilla tahoilla alkoi olla kiinnostusta rotuun ja lisää pentueita syntyi. Pian alkoi kuitenkin sota, jonka haittavaikutuksiin kuului luonnollisesti yleinen koirakannan häviäminen ruokapulan vuoksi.

Nykyisen skyenterrierikannan voidaan katsoa polveutuvan muutamasta 1960-luvulla syntyneestä yksilöstä, ns. kantakoirasta. Tätä varhaisempi skyenterrierikanta Suomessa ei ole oikeastaan jatkunut nykypäiviin kuin yhden koiran, luettelossa mainitun Kavillan Tytin, kautta.

Kantakoiriksi tässä yhteydessä on otettu ne yksilöt, joiden jalostuspanos 1960-luvulta lähtien on ollut niin merkittävä, että lähes kaikkien 1970 - 2020 välisenä aikana syntyneiden skyenterriereiden voidaan sanoa polveutuvan yhdestä tai useammasta oheisessa luettelossa mainitussa koirasta.

Kantakoirat

Koiran nimi ja syntymävuosi	Sukupuoli	Isä	Emä
FIN MVA Kavillan Tytti (1961) SF6596/61	narttu	FIN MVA King of Auanbajo SF01174/59	Villa of Pellonpää SF 5130/58
KANS & POHJ MVA Marjayn Dougal (1967) SF 11062/67	uros	INT & GB CH Merrymount The Rock KCSB 2882AY	GB CH Marjayn Meta KCSB 25469AU
KANS&POHJ MVA Rhosneigr Silver Flash (1967) SF08048/68	uros	INT&GB Ch Rhosneigr Silver Wings KCSB 1928BA	Rhosneigr Belroyd Silver Cloud SF08049/68

KANS&POHJ&GB MVA Silhill Sea Breeze (1970) SF04211N/73	uros	GB Ch Acheo Sea Sprite KCSB 0590BC	Coruisk Moonshee KCREG104604/69
KANS&POHJ MVA Tarskavaig Royal Scot (1964) SF07197/65	uros	Am Ch Tarskavaig Great Scot of Iradell KCSB 1199AX	Burmar Cream Bun KCREG94865/62

Skyenterrierin rekisteröintimäärät Suomessa ovat pudonneet rodun huippuvuosista, jolloin pentuja rekisteröitiin noin 60 kpl vuodessa. Tämä johtaa vääjäämättä populaation pienenemiseen sekä yksilömäärissä että geneettisessä vaihtelussa. Osa sukulinjoista on jo menetetty lopullisesti.

Suomen skyenterrierit ovat edelleen laadullisesti erittäin korkeatasoisia. Pentuja kysytään jatkuvasti näyttely- ja jalostuskoiriksi ulkomaille. Populaation kokoa pienentää näin ollen myös se, että merkittävä osa syntyneistä pennuista viedään ulkomaille.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotuyhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Rotujärjestö: Suomen Terrierijärjestö ry

Rotuyhdistys: Skyenterrierikerho ry

Perustamisvuosi 1970.

Rotuyhdistyksen tai -järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Jäsenmäärä vuoden 2020 lopussa: noin 100 varsinaista jäsentä.

Pohjoismaiden ensimmäinen skyenterriereitä harrastava yhdistys perustettiin 17.9.1970. Tuolloin kokoontui joukko skyenterrieriharrastajia yhteen todettuaan, että kerho olisi tarpeen.

Järjestäytymiskokous pidettiin Hjördis Westerholmin (kennel of Skyeline) kotona Helsingin Rastilassa ja läsnä olivat hänen lisäkseen Solveig ja Sven Söderholm (kennel Hällebergets), Maija-Liisa Varis ja Aulis Hainola. Yhdistyksen nimeksi valittiin The Skye Terrier Club of Scandinavia rodun englantilaista kerhoa mukaellen. Skandinaviaan viitattiin, koska lähes samanaikaisesti perustettiin Ruotsiin oma kerho, joka kantoi samaa nimeä. Ruotsin ja Suomen skyekerhoilla olikin erittäin tiivis yhteistyö koko 1970- ja 1980-lukujen ajan. Ruotsin kerho toimi alussa alaosastona, jonka vetäjänä oli Folke Westerholm. Vuonna 1973 Ruotsin alajaosto aloitti toimintansa itsenäisenä yhdistyksenä.

Suomen Kennelliitto hyväksyi klubin rotua harrastavaksi yhdistykseksi vuonna 1973. 1970-luvun lopulla katsottiin tarpeelliseksi eriytyä ruotsalaisista ainakin nimen osalta ja kerhon nimi muutettiin 1978 The Skye Terrier Club of Finland'iksi. Englantilainen nimi muutettiin sitten yksinkertaisesti

Skyenterrierikerhoksi 18.10.1979. Skyenterrierikerho on rotujärjestö Suomen Terrierijärjestön jäsenyhdistys.

1980-luvulle tultaessa kerholla oli 272 jäsentä. Kerhon 10-vuotisjuhlassa kunniajäseneksi kutsuttiin rouva Hjördis Westerholm. Kerhon jäsenten maantieteellinen jakautuma oli pysynyt lähes samana, 7080 % jäsenistöstä asui pääkaupunkiseudulla. Vuonna 1990 kerholla oli 223 varsinaista jäsentä, 15 tuomarijäsentä sekä kaksi kunniajäsentä (rouva Hjördis Westerholm ja maisteri Heikki Caselius). Alueellinen jakautuma oli edelleenkin liki muuttumaton. Heikki Caselius toimi monia vuosia kerhon jalostustoimikunnassa eräänlaisena neuvonantajana. Hän kasvatti itse cairnterriereitä. 2000-luvulla kunniajäseniksi nimitettiin yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja Rolf Dahlbom sekä nykyajan merkittävin skyenterrierikasvattaja, amerikkalainen Olga Smid (kennel Olivia). Rekisteröintien laskun

vaikutuksesta yhdistyksen jäsenmäärä on jäänyt alle 200 jäsenen. Kerholla on jäseniä Pohjoismaiden lisäksi useassa manner-Euroopan maassa, Iso-Britanniassa, Yhdysvalloissa ja Australiassa.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikuntaan kuuluvat puheenjohtaja ja kolme (3) jäsentä. Lisäksi hallitus voi kutsua toimikuntaan asiantuntijajäsenen. Jalostustoimikunnan valitsee yhdistyksen hallitus kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Jalostustoimikuntaan voidaan valita henkilö, joka on Suomen Kennelliiton ja Skyenterrierikerho ry:n jäsen sekä

- omaa perusteellisen rodun tuntemuksen
- tuntee hyvin Suomen skyenterrierikannan
- omaa riittävät teoreettiset tiedot perinnöllisyydestä
- on yhteistyökykyinen ja nauttii kerhon jäsenistön luottamusta
- pyrkii omassa toiminnassaan noudattamaan tavoiteohjelmaa

Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu seurata kannassa ja sen terveystilanteessa tapahtuvia muutoksia ja informoida näistä kasvattajia. Jalostustoimikunta pitää yhteyttä muiden maiden jalostusorganisaatioiden kanssa ja jakaa ja kerää tietoja eri puolilla maailmaa tehdyistä tutkimuksista. Jalostustoimikunta kerää tilastotietoa ja laatii ja kerää terveys- ja luonnekyselyitä kasvattajilta ja yksittäisiltä koiraomistajilta.

Jalostustoimikunta työskentelee yhteistyössä yhdistyksen hallituksen kanssa ja noudattaa Kennelliiton ohjetta jalostustoimikunnille. Yhdistyksen pentuvälitys on avoin ja maksuton kaikille yhdistyksen jäsenille.

Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu myös rodun ulkomuodon kehityksen seuraaminen. Jos rodussa ilmenee rotumääritelmästä poikkeavia piirteitä, ohjeistaa jalostustoimikunta tarvittaessa ulkomuototuomareita. Ulkomuototuomarikoulutuksen ohjeistus ja tuomarikoulutusmateriaalin tuottaminen on jalostustoimikunnan ja ulkomuototuomarikoulutuksesta vastaavan rotutuomarin tehtävä.

Jalostustoimikunta ylläpitää siitosuroslistaa. Listalle kerätään kaikki jalostustoimikunnan suositukset täyttävät urokset omistajan suostumuksella, ja se julkaistaan 1-2 kertaa vuodessa yhdistyksen lehdessä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Tehollinen populaatiokoko määrittää jalostuspohjan laajuutta. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin sen keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja geenit homotsygoituvat. Tällöin monia geenejä menetetään populaatiosta, mikä kaventaa jalostuspohjaa peruuttamattomasti. Lisäksi se alentaa populaation vastustuskykyä erilaisia uhkatekijöitä, kuten perinnöllisiä sairauksia vastaan.

Jotta pieni populaatio säilyisi elinvoimaisena ja muuntelukykyisenä, uroksia on oltava rodussa vähintään 20 kpl, ja niitä kaikkia on käytettävä tasapuolisesti siitokseen. Näiden 20 uroksen välillä ei saisi olla sukulaisuuksia. Käytännössä urokset ovat sukua toisilleen, eikä kaikkia käytetä siitokseen. Näin ollen urosten vähimmäismäärän tulisi olla suurempi kuin 20. Pienissä populaatioissa minimisuositus teholliselle populaatiolle on 25 urosta ja 50 narttua. Oleellista on populaatiokoon kasvattaminen, pullonkaulojen välttäminen ja järjestelmällinen jalostusohjelma.

Taulukko 1. Jalostuspohja 2016-2020 (KoiraNet -jalostustietojärjestelmä)

Vuositilasto - jalostuspohja					
	2020	2019	2018	2017	2016
Per vuosi					
- pentueet	2	8	2	9	5
- jalostukseen käytetyt eri urokset	2	7	2	9	5
- jalostukseen käytetyt eri nartut	2	7	2	9	5
- isät/emät	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
- tehollinen populaatio	3 (75%)	9 (56%)	3 (75%)	12 (67%)	7 (70%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	12%	0%	6%	7%
- nartuista käytetty jalostukseen	20%	0%	0%	11%	18%
Per sukupolvi (4 vuotta)					
- pentueet	21	24	24	27	25
- jalostukseen käytetyt eri urokset	19	22	24	27	23
- jalostukseen käytetyt eri nartut	19	21	24	26	20
- isät/emät	1,00	1,05	1,00	1,04	1,15
- tehollinen populaatio	25 (60%)	28 (58%)	32 (67%)	35 (65%)	28 (56%)
- uroksista käytetty jalostukseen	6%	7%	7%	10%	14%
- nartuista käytetty jalostukseen	9%	10%	11%	14%	21%

Taulukossa 1. on Suomen yhteenveto skyenterrierikannan jalostuspohjan laajuudesta ja tehollisesta populaatiokoosta (rekisteröintien perusteella) vuosina 2016- 2020. Tehollinen populaatiokoko on viime vuosina jäänyt selvästi alle suositusten. Positiivisena voidaan pitää isät/emät suhdetta, joka osoittaa että kaikki jalostukseen käytetyt urokset ovat vuosittain olleet eri koiria. Pentuemäärät ovat kuitenkin äärimmäisen pienet.

Taulukko 2. Vuositilastot – rekisteröinnit 2010-2015 ja 2016-2020 (KoiraNet -jalostustietojärjestelmä)

Vuositalasto - rekisteröinnit

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	52	28	39	37	22	29
Tuonnit	3	5	2	7	2	1
Rekisteröinnit yht.	55	33	41	44	24	30
Pentueet	8	5	7	7	4	8
Pentuekoko	6,5	5,6	5,6	5,3	5,5	3,6
Kasvattajat	7	4	4	6	4	7
jalostukseen käytetyt eri urokset						
- kaikki	8	5	6	7	4	8
- kotimaiset	5	4	3	5	3	4
- tuonnit	1	1	2	1		2
- ulkomaiset	2	0	1	1	1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 10 kk	2 v 4 kk	6 v 5 kk	4 v	3 v 3 kk	3 v 5 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut						
- kaikki	8	5	6	7	4	8
- kotimaiset	7	4	6	4	4	7
- tuonnit	1	1		3		1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 7 kk	3 v 10 kk	4 v 1 kk	4 v 11 kk	3 v 6 kk	3 v 11 kk
Isoisät	15	8	12	12	8	12
Isoäidit	15	8	10	13	8	13
Sukusiitosprosentti	7,89%	3,97%	6,29%	5,97%	5,61%	2,64%

Vuositilasto - rekisteröinnit

	2020	2019	2018	2017	2016
Pennut (kotimaiset)	7	27	13	62	28
Tuonnit	2	1	2	1	3
Rekisteröinnit yht.	9	28	15	63	31
Pentueet	2	8	2	9	5
Pentuekoko	3,5	3,4	6,5	6,9	5,6
Kasvattajat	2	5	2	7	4
jalostukseen käytetyt eri urokset					
- kaikki	2	7	2	9	5
- kotimaiset	1	3	2	4	5
- tuonnit	1	1		2	
- ulkomaiset	0	3	0	3	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	1 v 3 kk	7 v 7 kk	9 v 1 kk	4 v 7 kk	7 v 11 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut					
- kaikki	2	7	2	9	5
- kotimaiset	1	3	2	6	3
- tuonnit	1	4		3	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 5 kk	4 v 7 kk	3 v 4 kk	4 v	4 v 4 kk
Isoisät	4	13	3	16	8
Isoäidit	4	14	4	16	9
Sukusiitosprosentti	7,64%	6,84%	12,07%	4,45%	9,14%

Yhteenveto taulukosta 2:*Rekisteröintimäärät Suomessa*

Rekisteröintimäärissä on ajoittain voimakasta vuosittaista vaihtelua (välillä 7-62). Viimeisen viiden vuoden tilastoissa rekisteröintimäärät ovat edelleen laskeneet.

Vuoden 2020 aallonpohja selittynee sillä, että useita astutettuja narttuja jäi tyhjäksi ja toisessa rekisteröidyssä pentueessa oli vain yksi pentu. Pidemmän tilastointiajan seurannassa keskimäärin vuosittain rekisteröidään n. 30 skyenterrieriä. Pienet rekisteröintimäärät selittyvät myös sillä, että rodussa on aktiivisia kasvattajia vain 5-7. Sukusiitosprosentti vaihtelee vuosittain melkoisesti, mutta on kokonaisuutena korkeampi kuin mitä suositus 6,25%. Tämä heijastaa rodun yleisesti todella kapeaa jalostuspohjaa. Tarkasteluvälillä 2016-2020 tuonteja on ollut vuosittain 1-5, eniten vuonna 2014 (5 kpl).

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Urosten osalta jalostuskäytön keski-ikä on suurta vaihtelua, aina 1 v keskimääräisestä iästä liki 11 vuoteen, keskimääräinen jalostusikä on ollut 5,9 vuotta vuosina 2016-2020. Myös jo kuolleitten urosten pakastespermaa on käytetty. Narttujen suhteen keskimääräinen ikä jalostukseen käytettäessä on ollut edelleen melko tasaista, keskimääräinen jalostuskäytön ikä vuosina 2016-2020 on ollut 4 vuotta.

Rekisteröinnit muissa maissa

Rodun rekisteröintimäärät ovat kaikkialla maailmassa vähäiset. USA:ssa ja Iso-Britanniassa rekisteröintejä on alle 100 kpl vuodessa. Englannissa rekisteröitiin vuonna 2013 vain 17 pentua, mikä teki rodusta Brittien kansallisista roduista vähälukuisimman rekisteröinneissä. Tilanne on hieman parantunut, mutta rekisteröintimäärät jäävät kuitenkin vain muutamaan kymmeneen. Muissa Pohjoismaissa on muutama kasvattaja. **Norjassa on tällä hetkellä ainakin kaksi aktiivista kasvattajaa, Ruotsissa samoin.** Venäjällä on useampia kasvattajia ja siellä kiinnostus skyenterriereihin kasvaa. Keski-Euroopassa kasvatusta on vähentynyt kaikissa maissa. Australialaiset kasvattajat ovat kansainvälistyneet pitkistä välimatkasta huolimatta. **Maailmanlaajuisista rekisteröinneistä on kerätty tilastotietoa (LIITE 1).**

Tietoa sukusiitoksesta ja rodun vuosittainen sukusiitosaste

Sukusiitosaste kertoo eläimen sellaisten geeniparien (geenipari: toinen isältä, toinen emältä) osuuden, joissa molemmat alleelit (geenin eri versiot) ovat samanlaisia (homotsygootti). Eläin on silloin saanut samanlaisen alleelin kummaltakin vanhemmaltaan, jotka ovat siis saman esivanhemman jälkeläisiä. Sukusiitosaste lasketaan jakamalla koiran vanhempien sukulaisuussuhde kahdella. Pennun sukusiitosaste ei siis riipu vanhempien sukusiitosasteista vaan siitä, ovatko vanhemmat keskenään sukua. Jos vanhemmat ovat täyssisaria tai esimerkiksi isä ja tytär, on niiden sukulaisuussuhde 50 % ja niiden pentujen sukusiitosaste 25 %. Jos vanhemmat ovat keskenään puolisisaria, on niiden sukulaisuussuhde 25 % ja niiden pentujen sukusiitosaste 12,50 %. Perustana on yksinkertaisesti siis se, että pentu saa puolet geeneistään isältä ja toisen puolen emältä.

Haitallisen sukusiitosasteen rajana pidetään yleensä 10 %; jalostuksessa tulisi kuitenkin pyrkiä pitämään sukusiitosaste alle 6 %, eli serkusparituksiakin (pentujen sukusiitosaste 6,25 %) olisi syytä välttää. Toisaalta sukusiitoksesta on helppo päästä eroon, jos populaatio on tarpeeksi iso: paritetaan keskenään täysin erisukuiset eläimet, olivat niiden sukusiitosasteet mitkä tahansa. Jos eläimet eivät ole keskenään sukua, eivät niiden jälkeläiset myöskään ole sukusiitettuja. **Pienessä populaatiossa kuitenkin on huomioitava myös yksittäisten koirien sukutauluista laskettavissa oleva sukukato: jos kummatkin erisukuisesta vanhemmista tulevat voimakkaasti sukusiitetyistä suvuista, sukukato voi alhaisesta sukusiitosasteesta huolimatta olla voimakasta.**

Pentueiden sukusiitosaste vuosilta 2016 - 2020 on esitetty taulukossa 2. Sukusiitosaste ylittää useissa yhdistelmässä suositellun 6 % rajan. Keskimääräinen sukusiitosprosentti on vaihdellut välillä 4,45 % (2017) – 12,07 % (2018). Osittain tämä selittyy sillä, että pentueita syntyy erittäin vähän ja vuositasolla jo yhden korkean sukusiitosasteen omaavan pentue nostaa koko populaation sukusiitosasteen korkeaksi. Osittain tämä heijastaa myös tämän hetken tilannetta, kun pienen populaation sukusiitosaste on jo nyt kohonnut melko korkeaksi ja tuontikoiristakin on jo vaikeampaa löytää vierasta sukua. Tilannetta hankaloittaa lisäksi se, että Pohjoismaita lukuun ottamatta muualla käytetään edelleen yleisesti voimakasta linja- ja sukusiitosta jalostusvalinnoissa.

Taulukko 3. Eniten jalostukseen käytetyt urokset 2010-2020 (Koiranet -jalostustietojärjestelmä)

Jalostusurokset									
#	Uros	Tilastointaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	FINNSKY FIREBALL	3	17	4,94%	5%	5	25	3	17
2	ALFASTARSKY DUKENUKEM DOES IT	2	15	4,36%	9%	1	6	2	15
3	OLIVIA SPIRIT OF AMERICAN IDOL	2	13	3,78%	13%	16	70	6	37
4	FINNSKY FIREBIRD	2	12	3,49%	17%	3	14	2	12
5	JUGER EDELWEISS JACK DANIEL'S	2	11	3,20%	20%	0	0	3	18
6	SKYELUCK ADALIA'S AIDAN	1	9	2,62%	22%	7	22	2	16
7	BUCKWHEATER'S KILLARNEY FERN	1	9	2,62%	25%	0	0	2	15
8	LINUM BUTTERFLY EFFECT	1	9	2,62%	28%	1	9	1	9
9	FINNSKY ALAN	1	8	2,33%	30%	14	63	4	24
10	LINUM MERINO MAVERICK	1	8	2,33%	32%	0	0	1	8
11	SKYWATCH'S LUCKY STAR	1	8	2,33%	35%	5	37	1	8
12	SKYWATCH'S ONE SPECIAL	1	8	2,33%	37%	1	1	1	8
13	BUCKWHEATER'S CEREAL KILLER	2	8	2,33%	39%	2	6	2	8
14	SALENA SPECIAL AGENT	2	8	2,33%	42%	2	13	2	8
15	SKYEWALKER'S JUMPIN' JACK FLASH	1	8	2,33%	44%	4	21	1	8
16	FINNSKY STARDUST	1	8	2,33%	46%	0	0	1	8
17	SAGASKY CROSSFIRE CHALLENGE	1	8	2,33%	49%	0	0	1	8
18	ROYALIST ON TOP OF THE WORLD	1	8	2,33%	51%	0	0	1	8
19	CORVUS BOHEMIA ČOKO	1	7	2,03%	53%	0	0	1	7
20	FINNSKY SKYEFALL	1	7	2,03%	55%	1	4	1	7

Taulukossa 3. esitettyjen eniten jalostukseen vuosina 2010-2020 käytettyjen urosten syntymävuodet. Lista on merkitty 10 käytetyimmän osalta lähisukulaisuus.

#	Koira	Syntymävuosi
1.	Finnsky Fireball	2004
2.	Alfastarsky Dukenukem Does It	2011
3.	Olivia Spirit of American Idol	2005
4.	Finnsky Firebird	2004
5.	Juger Edelweiss Jack Daniel's	2012
6.	Skyeluck's Adalia's Aidan	2008
7.	Buckwheater's Killarney Fern	2016
8.	Linum Butterfly Effect	2003
9.	Finnsky Alan	1999
10.	Linum Merino Maverick	2008
11.	Skywatch's Lucky Star	2009
12.	Skywatch's One Special	2012
13.	Buckwheater's Cereal Killer	2009
14.	Salena Special Agent	2009
15.	Skyewalker's Jumpin' Jack Flash	2007
16.	Finnsky Stardust	2013
17.	Sagasky Crossfire Challenge	2013
18.	Royalist On The Top Of The World	2013
19.	Corvus Bohemia Coko	2014

Taulukko 4. Eniten jalostukseen käytetyt nartut 2010-2020 (KoiraNet -jalostustietojärjestelmä)**Jalostusnartut**

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BUCKWHEATER'S JUST ICE	3	17	4,94%	5	22	3	17
2	OF SKYELINE ESTEE LAUDER	2	14	4,07%	5	37	2	14
3	LINUM CASHMERE MAFIA	3	13	3,78%	2	17	3	13
4	FINNSKY KRYSTAL	2	12	3,49%	4	17	2	12
5	ALFASTARSKY BIANCA MONTY'S BABY	2	12	3,49%	0	0	2	12
6	SAGASKY ANNA KARENINA	2	11	3,20%	1	7	2	11
7	CRAGSMOOR OH SO GOOD	2	10	2,91%	1	1	2	10
8	FINNSKY OLINDA	2	10	2,91%	1	8	2	10
9	BUCKWHEATER'S BANANA REPUBLIC	1	9	2,62%	0	0	2	15
10	SKYELUCK BELIEVE IN DREAMS	1	9	2,62%	1	9	1	9
11	ALFASTARSKY AAVA THE DARKPROMISE	1	9	2,62%	0	0	1	9
12	SKYELUCK DREAM BELIEVER	1	9	2,62%	0	0	1	9
13	SKYWATCH'S ICE FLOWER	1	8	2,33%	5	30	3	22
14	LINUM LA GIOCONDA	2	8	2,33%	8	47	3	16
15	LINUM ANGORA ATTITUDE	2	8	2,33%	2	7	2	8
16	ALFASTARSKY DANA NOTSO DIFFERENT	1	8	2,33%	0	0	1	8
17	ALFASTARSKY DAISY UNDER THE SUN	1	8	2,33%	0	0	1	8
18	BUCKWHEATER'S EVENING STAR	1	8	2,33%	3	16	1	8
19	LINUM ANCIENT ROMANCE	1	8	2,33%	0	0	1	8
20	FINNSKY TEMPTATION	1	8	2,33%	1	1	1	8

Taulukossa 4. esitettyjen eniten jalostukseen vuosina 2010-2020 käytettyjen narttujen syntymävuodet. Lista on merkitty ne nartut, jotka ovat lähisukulaisia 10 käytetyimmälle urokselle taulukossa 3.

#	Koira	Syntymävuosi
1.	Buckwheater's Just Ice	2008
2.	Of Skyline Estee Lauder	2008
3.	Linum Cashmere Mafia	2008
4.	Finnsky Krystal	2007
5.	Alfastarsky Bianca Monty's Baby	2010
6.	Sagasky Anna Karenina	2011
7.	Cragsmoor Oh So Good	2011
8.	Finnsky Olinda	2010
9.	Buckwheater's Banana Republic	2013
10.	Skyeluck Believe in Dreams	2012
11.	Alfastarsky Aava the Darkpromise	2009
12.	Skyeluck Dream Believer	2014
13.	Skywatch's Ice Flower	2004
14.	Linum La Gioconda	2005
15.	Linum Angora Attitude	2008

16.	Alfastarsky Dana Not So Different	2011
17.	Alfastarsky Daisy Under The Sun	2011
18.	Buckwheater's Evening Star	2013
19.	Linum Ancient Romance	2013
20.	Finnsky Temptation	2006

Jalostuskoirien käyttömäärät

Hyvin pientä osaa nykyisestä populaatiosta käytetään jalostukseen. Paitsi yksittäisten urosten kohdalla, myös käytetyimpien narttujen listalla on koiria, joilla on ollut huomattava vaikutus populaatioon etenkin toisen polven jälkeläisten määriä tarkasteltaessa.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus, rodun populaatiot muissa maissa

Rodun ollessa näin harvalukuinen, kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat jossain määrin toisillensa sukua. Viimeisten vuosikymmenen aikana 10 eniten käytetyn uroksen listalla on kaksi pentueveljestä, kaksi isää/poikaa, ja 10 käytetyimmän nartun listalla on näiden urosten jälkeläisiä tai pentuesisaria. Lisäksi näiden käytetyimpien urosten lähisukulaisia on 20 käytetyimmän uroksen ja käytetyimpien narttujen listalla. Muutamilla käytetyimmistä uroksista on ollut huomattava vaikutus populaatioon toisen polven jälkeläismäärien perusteella. Huomioitavaa on myös se, että joidenkin runsaasti käytettyjen urosten jälkeläismäärä lisääntyy edelleen, koska ko. urosten pakastespermaa on edelleen käytettävissä.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Suosittu sukulinjat ovat levinneet laajasti ympäri maailmaa ja on vaikeaa löytää erisukuisia koiria laajentamaan jalostuspohjaa. Pyrkimys on kuitenkin siinä, että sukusiitosaste ei nousisi liian korkeaksi. Tässä pyrkimyksessä ei ole kuitenkaan onnistuttu, koska jalostuspohja on liian kapea.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Jalostuspohjaa kaventavat koirien keskinäinen sukulaisuus, globaalin populaation vähäisyys – vain noin 200 - 250 pentua syntyy vuosittain koko maailmassa. Jotkut sukulinjat ovat lisäksi jo muutaman vuosikymmenen ajan dominoineet ja vanhoja sukulinjoja – myös Suomessa – on hävinnyt kokonaan.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan. Yksittäisen koiran jälkeläismäärään rajoittamista tulisi kuitenkin harkita.

4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Luonne: Tyylikäs, oman arvonsa tunteva. Ns. yhden miehen koira, varautunut vieraita kohtaan, ei koskaan aggressiivinen. Käyttötarkoitus: Terrieri.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Skyenterrieri on luonteeltaan pidätyväinen vieraita kohtaan, mutta se ei saa olla arka tai vihainen. Näyttelykehissä on näyttelyarvosteluiden perusteella ajoittain esitetty arkoja, luoksepäästämättömiä koiria vaihtelevin palkintosijoin. Skyenterrieri on rotu, jolla on valitettavan huono maine. 1970-luvun alkuun saakka skyet olivat varsin arvaamattomia luonteeltaan. Monet ulkomuototuomarit ja eläinlääkärit ovat edelleen varovaisia skyeta käsitellessään – paljolti vanhan maineen takia.

Luonteet keskimäärin ovat parantuneet erittäin paljon. Suurin osa koirista on luoksepäästäviä ja ystävällisiä. Tällä hetkellä koirakannassa on kuitenkin jälleen yksilöitä, jotka osoittavat aggressiivisuutta ihmisiä kohtaan. Tällaisten yksilöiden käyttöä jalostuksessa tulisi ehdottomasti välttää. Lisäksi on koiria, jotka ovat hyvin epäluuloisia vieraita kohtaan jopa kotioiloissa.

Kasvattajien tulisi kiinnittää erityistä huomiota siitoskoirien luonteisiin. Skyen tulisi toki säilyttää erikoinen luonteensa, mutta sen pitäisi pysyä myös yhteiskuntakelpoisena seurakoirana.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Kennelliiton luonnetestiin on viime vuosina osallistunut muutama koira. Viimeisin luonnetestitulokse on vuodelta 2014.

Koiran sukupuoli ja testausvuosi	Narttu 1995	Narttu 1995	Uros 1996	Uros 1998	Uros 2003	Uros 2004	Narttu 2014
Toimintakyky	-1 Pieni	+1 Kohtuullinen	-1	-1	+1	-1	-1
Terävyys	+3 Kohtuullinen ilman jäljellejäävää hyökkäyshalua	+2 Suuri ilman jäljellejäävää hyökkäyshalua	+1 Pieni ilman jäljellejäävää hyökkäyshalua	+1	+3	+3	+1a Pieni ilman jäljellejäävää hyökkäyshalua
Puolustushalu	+3 Kohtuullinen, hillitty	+3	+1 Pieni	+1	+1	+1	+3 Kohtuullinen, hillitty
Taistelutahto	+3 Suuri	+2 Kohtuullinen	-1 Pieni	-1	+2	-1	-2 Riittämätön
Hermorakenne	+1a Suhteellisen rauhallinen	+1a Suhteellisen rauhallinen	+1 Hieman rauhaton	+1	+1	+1	+1a Hieman rauhaton
Temperamentti	+3 Vilkas	+3	+3	+3	+1 Erittäin vilkas	+1	+3 Vilkas
Kovuus	+1 Hieman pehmeä	+1 Hieman pehmeä, hyväntahtoinen	-2 Pehmeä	-2	+1	+1	+1 Hieman pehmeä
Luoksepäästävyys	+3 Hyväntahtoinen luoksepäästävä avoin	+1a Hyväntahtoinen hieman pidätyväinen	+3	+2 Luoksepäästävä, hieman pidätyväinen	+3	+3	+3 Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin
Laukaus	-	-	Laukausvarma	Laukausvarma	Laukausvarma	Laukaus-kokematon	Laukausvarma
Loppupisteet	154 (+2)	143 (+1)	86	71	142	82	102

MH-luonnekuvaukseen on osallistunut yksi skyenterrieri vuonna 2018. Yksi koira on osallistunut vuonna 2019 kolme kertaa Rallytokon avoimeen luokkaan ilman tulosta.

Rodulle ei ole laadittu sen paremmin MH-luonnekuvaukseen kuin luonnetestihinkään sovellettavaa luonneprofiilia. Käyttäytymisen arviointiin ja luonteen profilointiin soveltuisi hyvin myös Kennelliiton

virallisen jalostustarkastuksen käyttäytymisen arviointi. Rodulle laaditaan eri luonteen arviointimenetelmiin soveltuvat luonneprofiilit tämän JTO-kauden aikana.

Luonnekysely skyenterriereiden luonteen kartoittamiseksi julkaistiin Skye-lehdessä 3/2004 sekä yhdistyksen internetsivuilla. Kyselyyn saatiin tiedot 50 skyenterrieristä 1.10.2004 – 1.9.2005 välisenä aikana. Luonnekyselyyn pyydettiin vastauksia ainoastaan elossa olevista koirista, jotta saataisiin selville nykyisen koirakannan luonnetilanne. Koirista 25 oli narttuja ja 25 uroksia, nuorin oli 6 kk ikäinen ja vanhin 13-vuotias.

Kysymykseen ”Oletko tyytyväinen koirasi luonteeseen?” saatiin 43 vastausta. 33 vastaajaa ilmoitti olevansa tyytyväisiä koiransa luonteeseen, 2 vastaajaa ei ollut tyytyväisiä ja 8 vastaajaa ilmoitti olevansa silloin tällöin tyytyväinen.

Kyselyssä pyydettiin kuvailemaan koiran luonnetta adjektiivipareilla (rohkea – arka, äänekäs – hiljainen jne). Vastauksista muodostui selkeä ”kaavio” siitä, minkälainen on skyenterrieri:

Skyenterrieri on aktiivinen, vilkas/eloisa, helposti innostuva, tottelevainen, rohkea, äänekäs, ystävällinen, helposti oppiva koira.

Nämä luonneominaisuudet olivat ylivoimaisesti eniten valittuja adjektiivipareista. Joukosta löytyi myös passiivisia, rauhallisia, hitaasti innostuvia, arkoja tai hiljaisia skyeita, mutta nämä ominaisuudet olivat selkeä vähemmistö. Ainoa ominaisuuspari, jossa valinnat menivät lähestulkoon tasan, oli ”kova (unohtaa helposti epämiellyttävät tilanteet) – pehmeä (muistaa epämiellyttävät tilanteet pitkään)”: koirista 21 oli saanut merkinnän ”kova” ja 26 ”pehmeä”. Toinen melko tasaväkinen pari oli ”ystävällinen - varautunut” mutta ”ystävällinen”-merkintä oli kuitenkin selvästi suosittu kuin ”varautunut”. Luonnekyselyn yhteenveto kokonaisuudessaan on julkaistu Skye-lehdessä 3/2005.

Luonnekyselystä on kulunut 15 vuotta. Vaikka koirien luonteet ovat huomattavasti parantuneet, olisi luonnekysely syytä uusia.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Skyenterrieri on nimensä mukaisesti kotoisin Skotlannin luoteisrannikolla sijaitsevalta Skyen saarelta. Alun perin skyenterrieri on ollut metsästyskoira, jonka pääasiallinen tehtävä on ollut vahinkoeläinten hävittäminen. Koiria käytettiin kettujen, märeiden ja villikissojen häätämiseen louhikoista ja kallioisesta maastosta sekä saukon metsästykseseen. Skyenterrieri on ollut jo 150 vuotta seurakoira, eikä sillä enää ole alkuperäiskäyttöä.

Kokeet

Tottelevaisuuskoe (Koiranet jalostustietojärjestelmä)

ALO					
	2018	2017	2016	2015	2014
ALO1					
ALO2					
ALO3					
ALO0				1 tulosta	
ALO-					
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta

Metsästyskoirien jäljestämiskokeet 2014-2020 (Koiranet jalostustietojärjestelmä)

VOI							
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VOI1	3 tulosta	3 tulosta	3 tulosta	4 tulosta	2 tulosta		
VOI2	1 tulosta						
VOI3							
VOI0	1 tulosta	1 tulosta					
VOI-							
Yhteensä	5 tulosta	4 tulosta	3 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

AVO							
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AVO1				3 tulosta			
AVO2							
AVO3			1 tulosta				1 tulosta
AVO0			1 tulosta			2 tulosta	
AVO-							
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	1 tulosta
Yhteensä	5 tulosta	4 tulosta	5 tulosta	7 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	1 tulosta

Muutama skyenterrieri on osallistunut MEJÄ-kokeisiin hyvällä menestyksellä, jäljestämisvalioksi asti on tullut **4 kpl.**

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Koska rodun harrastajista niin suuri osa osallistuu näyttelyihin vähintään kerran koiran elinaikana, rotuyhdistys ei ole katsonut jalostustarkastuksia tarpeellisiksi. Näyttelykehissä on näyttelyarvosteluiden perusteella ajoittain esitetty arkoja, luoksepäästämättömiä koiria vaihtelevin palkintosijoin.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Skyenterrierillä ei ole vuoden 2005 luonnekyselyn perusteella tavattu yksinoloon liittyviä ongelmia. Tämän hetken tilannetta ei ole kartoitettu.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Terveyskyselyjen ja kasvattajilta saatujen tietojen perusteella lisääntymiskäyttäytymisessä on ongelmia vain vähän. Pääasiassa nartuilla on säännölliset juoksujen välit, imettämisaika ja pentujen hoivaaminen tapahtuvat luonnollisen sujuvasti. Joidenkin urosten lisääntymishalukkuudessa on toivomisen varaa. Joissakin tapauksissa on jouduttu turvautumaan keinosiemennykseen urosten libidon puutteellisuuden takia. Tämän hetken tilannetta ei ole systemaattisesti kartoitettu.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Ulkomuototuomareiden antamien arvioiden perusteella, kasvattajilta saatujen tietojen perusteella sekä luonne- ja terveystarkastusten tietojen perusteella voidaan sanoa että rodun luonne on parantunut vuosien saatossa valtavasti, ja niin myös sosiaalinen käyttäytyminen. Suhtautuminen vieraisiin ihmisiin on joko pidättävää, välinpitämätöntä tai jopa hivenen uteliasta. Tuttuihin ihmisiin suhtaudutaan avoimen iloisesti.

Vieraisiin koiriin ei yleisillä paikoilla yleensä kohdistu aggressioita (pois lukien esimerkiksi yksittäisten yksilöiden huonot kokemukset pentuaikana tai jokin muu ympäristötekijän aiheuttama käyttäytymismuutos). Skyenterrieri on kuitenkin erittäin reviiritietoinen, eikä pääasiassa suvaitse vieraita koiria reviirillään. Myös lauman sisäisiä tappeluita esiintyy silloin, kun laumassa on leikkaamattomia uroksia ja leikkaamattomia narttuja. Ihmisiin suuntautunut aggressio on melko harvinaista ja erittäin epätoivottavaa.

Skyenterrieri vaatii edelleen runsaasti sosiaalistamista, ja tässä omistaja on avainasemassa.

Pelot ja ääniherkkyys

Skyenterriereillä esiintyy joissain määrin ääniherkkyttä, mikä on alkuperältään metsästäväälle terrierille epätoivottavaa. Voimakkaasti ääniarkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen, ikään liittyvät käytöshäiriöt

Skyenterrieri on kondrodystrofinen rotu. Kondrodystrofia aiheuttaa eturaajoissa jalan luiden eriaikaista pituuskasvua, joka puolestaan voi pahimmillaan aiheuttaa kyynärnivelen epämuodostuman, inkongruenssin. Epämuodostumat ja eturaajojen anatomia altistavat nivelrikolle. Tästä johtuen nivelkiput saattavat vaikuttaa heikentävästi käyttäytymiseen (pätee myös iäkkäämpiin koiriin) mutta asiaa ei ole vielä selvitetty tarkemmin. Kipu saattaa esiintyä esimerkiksi vetäytyvyytenä, apatiana, syömättömyytenä, liikkumishaluttomuutena tai pahimmissa tapauksissa aggressiona toisia eläimiä tai jopa ihmistä kohtaan. Rodulla ei ole muita selvästi ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat, ongelmien syyt ja vähentäminen

Välttömiä toimenpiteitä vaativia luonneongelmia ei rodussa esiinny. Rodulla vielä 1970-luvulla esiintyneitä luonneongelmia ei enää juurikaan tavata. Jalostuksessa tulee huomioida, että arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Suunnitelmiin kuuluu uuden luonnekyselyn toteuttaminen tämän jalostuksen tavoiteohjelman aikana ja luonneprofiilien laatiminen.

Rotu on yksi harvinaisimmista roduista maailmassa. Iso-Britanniassa (rodun kotimaa) rekisteröitiin vuonna 2013 vain 17 skyeta. Muissa Pohjoismaissa rekisteröitiin vain muutama yksilö.

Järjestelmällisesti kerättyä tietoa rodun käyttäytymisestä muissa maissa ei ole olemassa. Huolimatta rodun nykyisestä käyttötarkoituksesta vain seurakoirana, skye ei edelleenkään ole ns. jokamiehen koira.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Skyenterriereillä on tehty kaksi mittavaa terveystutkimusta: Skyenterrierikerho r.y:n terveys- ja luonnekyselyt vuosilta 2004 - 2005 (yhteenvedot: lähde 5.) sekä STCA:n (The Skye Terrier Club of America) terveystutkimus vuodelta 1995 (lähde 6.). Tietävästi Iso-Britanniassa sen paremmin kuin Keski-Euroopassa tai Australiassakaan (vain näissä maissa/maaosissa on merkittävä määrä koiria) ei ole tehty kattavaa kyselytutkimusta rodun terveydentilasta.

Kesällä 2011 Suomessa tehdyn terveystutkimuksen (otos 63 koiraa) ja käytettävissä olevien muiden tietolähteiden (ruumiinavauspöytäkirjat ja epikriisit) perusteella skyenterrieri on edelleenkin terve rotu. Joitain melko yleisiä terveyteen liittyviä ongelmia kuitenkin esiintyy, ja näihin tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä. Oheinen katsaus on laadittu mm. terveystutkimuksesta saatujen tietojen ja tieteellisistä tutkimuksista koottujen tulosten perusteella.

Luusto, nivelet ja hampaat

Skyenterrierin kyynärnivelen kasvuhäiriö

Skyenterrieri kuuluu ns. kondrodystrofisiin rotuihin, joiden perinnöllisenä ominaisuutena on raajojen pitkien luiden (**värttinä ja kyynärluu**) pituuskasvun häiriö jo sikiöaikana. Tästä on seurauksena rodulle tyypilliset lyhyet ja käyrät raajat. Usein etujalan kyynärluun kasvulinja sulkeutuu liian aikaisin kasvun aikana, mistä seuraa värttinäluun ja ranteiden taipuminen, ja joskus myös eriasteinen kyynärnivelen epämuotoisuus (inkongruenssi). Voimme puhua kasvuhäiriöstä (dysplasiasta), mutta on muistettava, että kyseessä on erityyppinen sairaus kuin ei-kondrodystrofisten, ”pitkäjalkaisten”, koirien kyynärnivelen kasvuhäiriö. Kennelliiton käyttämä kyynärnivelen **ED**-arviointi on tarkoitettu lähinnä isojen rotujen kyynärnivelen kasvuhäiriön luokitteluun, ja se soveltuu huonosti kondrodystrofisille roduille.

Kondrodystrofisille roduille toteutettiin yhteistyössä Yliopistollisen Eläinsairaalan ja ELT Anu Lappalaisen kanssa skyenterriereiden kyynärnivelprojektissa näille rodulle paremmin sopiva luokittelu, joka perustuu pääasiassa siihen kuinka hyvin nivelen muodostavat luut ”sopivat yhteen”. **Epäyhtenäiset nivelpinnat määritellään inkongruenssin (INC) asteikolla. Nivelet luokitellaan neljään luokkaan (ei muutoksia, lievä, kohtalainen ja vakava, sama numeroin ilmaistuna eli 0, 1, 2 ja 3). Nivelriikko otetaan huomioon siten, että nivelrikkoinen nivel ei voi saada arviota ”ei muutoksia” tai ”lievä”. Luokkien nimet ja numerointi ovat samat kuin Kennelliiton kyynärnivelen kasvuhäiriöarvioinnissa, mutta kuvausasento ja arviointi ovat erilaiset. INC-röntgentutkimus on hyväksytty virallisesti tallennettavaksi tutkimustulokseksi Kennelliitossa 1.1.2021 alkaen. Tuloksia on tällä hetkellä ei ole toistaiseksi tallennettu jalostustietojärjestelmään, mutta Skyenterrierikerho on kerännyt tuloksia n. 130 koirasta INCOC-palvelun antamien arviointien perusteella.**

Kondrodystrofisten rotujen kyynärnivelen inkongruenssin (INC) arviointi ja ohje (Kennelliitto):

(<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/ohje-matalaraajaisten-ja-pienikokoisten-rotujen-kyynarnivelen-inkongruenssin-rontgenkuvauksista-ja-luokituksesta-kyynarnivelen-inkongruenssin-ohje>)

Alin kuvausikä on 12 kk (Jalostustoimikunta suosittelee jalostuskoirien iäksi rutiinitutkimuksessa 24 kk) Mediolateraali neutraali (avautumiskulma vähintään 90°) projektio, olkaluun nivelnastojen oltava mahdollisimman päällekkäin. Kuvassa tulee näkyä kyynärnivel, kyynärvarsi ja ranne.

- INC0 (normaali): Nivelrako (*incisura trochlearis*) on kapea ja tasainen, kyynär- ja varttinäluun välillä ei ole porrasta.
- INC1 (lievä): Nivelraossa (*incisura trochlearis*) olka- ja kyynärluun välillä on alle 2mm leveä rako, ei nivelrikkoon viittaavia muutoksia.
- INC2 (kohtalainen): Nivelraossa (*incisura trochlearis*) olka- ja kyynärluun välillä on 2:sta 3:en mm leveä rako.
- INC3 (vaikea): Nivelraossa (*incisura trochlearis*) olka- ja kyynärluun välillä 3mm tai sitä leveämpi rako.

INC2 ja INC3- asteissa nivelrikon arvioinnissa otetaan ikä huomioon lieventävänä seikkana 6 vuoden iästä ylöspäin.

Tämänhetkisten tulosten perusteella vaikeita tai keskivaikeita muutoksia havaittiin noin puolessa arvostelluista nivelistä. Samalla koiralla saattoi kuitenkin olla jopa kahden asteen eroavaisuus kyynärnivelistä (kahden asteen eroavaisuudesta esimerkki: toinen nivel 1 toinen 3). Kuitenkaan edes vaikeita kyynärnivelmuitoksia omaavilla koirilla ei aina esiintynyt ontumista, mutta ontuminen oli huomattavasti yleisempää ja pitkäaikaisempaa. Normaaleja tai lieviä inkongruenssimuitoksia omanneet koirat ontuivat erittäin harvoin tai ei ollenkaan. Aineiston perusteella voidaan päätellä, että pitkäaikainen ontuma on merkki kasvuhäiriöstä, jonka seurauksena havaitaan selkeitä muutoksia kyynärnivelen rakenteessa.

Pentuaikaista ontumista hoidetaan tällä hetkellä tulehduskipulääkkeillä, nivelten hyvinvointia edistävillä systeemisillä valmisteilla, levolla, paikallisella kortisonihoidolla. Mikäli pennulla todetaan röntgenissä kasvupintojen ennenaikainen sulkeutuminen, tällöin tuplavino osteotomia kyynärluuhun eli kyynärluun katkaisu kirurgisesti on ainoa hoitomuoto ontumisen lopettamiseksi. Tällä saadaan kyynär- ja varttinäluun pituus tasoittumaan ja kyynäreeseen parempi kongruenssi. Kyynärluun osteotomia luutuu vähitellen. Joillakin kovin nuorilla operaatio on jouduttu tekemään jopa kahdesti. Yleensä tulos on hyvä, kun tila saadaan hoidettua ajoissa, sillä tila vaurioittaa rustoa kohonneen paikallisen paineen vuoksi (nivelrikko). Yhdistys on kerännyt epävirallisia INC-tutkimustuloksia jo ennen kuin Kennelliitto hyväksyi tulosten tallennuksen jalostustietojärjestelmään. Koirakohtaisten tietojen julkaisuun on saatu koiran omistajan lupa. Lista tuloksista on liitteessä 1. Yhteenvetona voidaan todeta, että yhdistykselle on toimitettu kaikkiaan 130 koiran tulokset. Tulosten yhteenveto:

TULOS	LUKUMÄÄRÄT	YHTEENSÄ
0/0	8	
0/1, 1/0	12	
1,1	58	
2,0	2	80
2/1, 1/2	21	
2,2	13	34
3,1	4	
3,3	3	

3,2	6	13
	127	

Oheisiin tulosten lisäksi kolme koiraa on kuvattu alle 12 kk iässä pentuontumisen takia. Näiden koirien tulokset on liitetty mukaan kokonaistaulukkaan (LIITE 2.).

Useimmissa tapauksissa kasvuhäiriön oireet häviävät itsestään. Vaikka kyynärnivelen inkongruenssin selkein oire on pentuiän ontuminen, kasvuhäiriö voi oireilla myös vanharenevilla koirilla nivelkipuina, ontumisena ja liikuntarajoitteina. Pahimmissa tapauksissa kyynärnivelen alueelle kehittyy nivelrikkoa. Kasvattajia ja pennunostajia on pyritty valistamaan ko. kehityshäiriöstä. ELT Anu Lappalainen on kirjoittanut inkongruenssista artikkelin, joka on julkaistu Kennelliiton sivuilla (<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/kyynarnivelen-inkongruenssi>) ja jo 1980-luvulla ELT Kaj Sittnikow on kirjoittanut aiheesta artikkelin, joka on julkaistu kerhon lehdessä, ja on myös liitetty Skyenterrierin hoito-oppaaseen.

Polvilumpioluksaatio

Polvilumpio eli patella on pieni reisiluun alaosaan olevassa telaurassa ylös ja ala liikkuva luupala. Se vastaa pitkälti polven ja takajalan edes-takaisen liikkeen mekaniikasta. Kennelliitto tallentaa polvilumpioon liittyvän häiriön, polvilumpion luksaation tuloksia jalostustietojärjestelmään.

ELT Anu Lappalainen (lähde Kennelliitto):

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Skyenterriereiden järjestelmälliset terveystutkimukset on aloitettu vuonna 2006, kun yhdistys järjesti polvien ja silmien osalta ensimmäiset joukkotarkastustilaisuudet. Sen jälkeen koiria on patellaluksaation varalta tutkittu vaihtelevasti. Tuloksia on tallennettu 2006 -2020 yhteensä 190, 112 koiran tulos on ollut 0, 74 tulosta on astetta 1, vain 4 koira on saanut tuloksen 2, kaikki näistä ovat lateraalisesti luksoituvia polvilumpioita. Yhdistyksen tietoon on tullut yksi polvistaan operoitu koira.

Selkärangan välilevytyräsaairaus (IVDD)

Skyenterrierit kuuluvat kondrodystrofiin (CDDY) rotuihin, joilla on mutaation (FGF4-retrogeeni) seurauksena tyypillinen lyhyt- ja käyräraajainen ja pitkänomainen rakenne. Muita tähän ryhmään kuuluvia rotuja ovat esimerkiksi mäyräkoirat, corgit, kiinanpalatsikoira ja tiibetinspanieli (**Parker ym. 2009; Brown ym. 2017**).

Raajojen kasvuhäiriön lisäksi kondrodystrofiassa roduilla on taipumus välilevyjen varhaiseen rappeutumiseen ja siihen liittyvään välilevyjen kalkkeutumiseen.

Välilevytyräsauroden vähentämiseksi on Suomessa, Tanskassa ja Norjassa käytössä selkärangan röntgenkuvaukseen perustuva seulontamenetelmä. Se on ollut mäyräkoirilla käytössä 2000-luvun alusta alkaen ja vuodesta 2013 lähtien Suomen Kennelliitto on tallentanut välilevykalkkeutumalausuntoja (IDD-lausunto) myös muutamille muille roduille. (lähde: Anu Lappalainen <https://www.kennelliitto.fi/mayrakoirahalvaus-ja-selkanikamien-valilevyjen-kalkkeutuminen>)

Skyenterrieriereillä on välilevytyräsaurodelle altistava geenimutaatio, saatujen tietojen mukaan geenimutaatio on fiksoitunut rotuun eli kaikki rodun yksilöt ovat ko. resessiivisesti periytyvän mutaation suhteen homotsygotteja. Näin ollen geenitutkimus sauroden seulontamenetelmänä ei ole käyttökelpoinen. Tilanteen kartoittamiseksi rotuyhdistys on anonut rodun lisäämistä IDD-rotujen listalle, jolloin voimme kerätä lisää tietoa rodun tilanteesta välilevytyräsauroden osalta. Tutkimustulos ei vaikuta koiran jalostuskäyttöön.

Häntämutkat

Häntämutkia esiintyy jonkin verran, virhettä tuntuu esiintyvän jokaisessa sukulinjassa. Häntämutka ei vaikuta koiran jokapäiväiseen elämään, mutta häntämutkaista koiraa ei suositella käytettäväksi jalostukseen virheen periytyvyyden vuoksi.

Hampaisto ja leuat

Hammaspuutoksista on havaittu sekä väli- että etuhampaspuutoksia. Etuhampaiden puuttuminen saattaa altistaa koiran leuan kapenemiselle. Purentavioista ala- ja tasapurentoja on esiintynyt muutamia, mutta yläpurennan esiintyminen on melko harvinaista.

Sisäelinsairaudet

Virtsatiet ja munuaiset

Virtsateihin liittyviä sairauksia oli terveystarkastuksen mukaan suhteellisen monella koiralla (14/63). Edellisessä terveystarkastuksessa törmättiin samankaltaiseen tulokseen. Selkeästi aikaisemmin ainoa virtsateihin liittyvä ongelma on ollut ns. vuotavat pennut (ektooppinen ureter). Tämä on autosomaalinen resessiivinen nartuilla (ainakin suomalaisessa skyekannassa) esiintyvä anomalia, jossa virtsajohdin ohittaa virtsarakon ja pentu vuotaa. Taudin periytyvyys yhdessä linjassa tunnetaan. Tämä linja on kuitenkin jo aikojen hiipunut kannassamme.

Virtsateihin liittyvät ongelmat ovat olleet melko pitkälti tulehdusperäisiä. Eri tyyppien virtsakiteitä ja -kiviä oli todettu seitsemällä koiralla, todettuja virtsatietulehduksia oli ollut kuudella koiralla. Kastroidintia oli käytetty em. vaivojen hoidossa kolmella koiralla, muissa tapauksissa hoito koostui ruokavaliomuutoksista ja lääkehoidosta.

Sydänsairaudet

Terveystarkastuksessa sydänsairauksia todettiin vain kahdella koiralla. Kyseessä olevat vaivat olivat sydämen sivuääni ja mitraaliläppävikä. Tämän lisäksi ainakin kaksi koiraa on lopetettu sydämen vakavan vajaatoiminnan vuoksi noin 10-vuotiaana (tila kehittynyt 1-2 vuoden aikana). Lisäksi kahdella pennulla on todettu VSD eli kammioväliseinäreikä pentutarkastuksen jälkeen tehdyssä sydänultrassa. Pääsääntöisesti sydänsairaudet olivat kehittyneet vasta aikuisella iällä. Tällä hetkellä ei ole syytä epäillä rodussa esiintyvän yleistä, perinnöllistä sydänsairautta.

Muut merkittävät ongelmat ja sairaudet

Syövät

Terveyskyselyn mukaan vain yhdellä koiralla oli todettu syöpä, ja neljällä muulla koiralla oli / on ollut jonkin tyyppinen kasvain. Todettujen syöpätapausten laadusta ei kyselyn perusteella saatu tarkempia lisätietoja. **Kennelliiton jalostustietojärjestelmään merkittyjen kuolinsyiden perusteella syövät ovat kuolinsyynä yleistyneet.**

Terveyskyselyn jälkeen rodussa on enenevässä määrin esiintynyt verisuoniperäistä syöpää, hemangiosarkoomaa. Tähän sairauteen kuolleiden koirien ikäjakauma on ollut 5 – 12 vuotta.

Hemangiosarkooma (HSA) on endoteelisoluista muodostunut, verisuonesta lähtenyt pahanlaatuinen sidekudoskasvain, johon ei valitettavasti ole mitään tehokasta hoitokeinoa. Hemangiosarkooman tyypillisimmät esiintymispaikat ovat perna, sydämen oikea eteinen ja iho. Se lähettää myös hyvin usein etäispesäkkeitä maksaan ja keuhkoihin. Koska kasvaimet ovat verisuoniperäisiä, ne ovat tyypillisesti hauraita ja hyvin verentäyhteisiä, **mutta eivät aiheuta koiralle kipua.** Verisuonikasvaimet ovat usein infiltratiivisesti (terveen kudoksen sisään) kasvavia ja voivat tulla kooltaan laajoiksi. Sen vuoksi niitä on myös vaikea poistaa leikkaamalla. Kasvaimien repeäminen on tavallista ja seurauksena on usein voimakas verenvuoto, mikä johtaa akuuttiin yleiskunnon heikkenemiseen ja eläimen äkilliseen menehtymiseen ilman edeltäviä oireita.

USA:ssa käynnissä olevan tutkimusprojektin perusteella syöpä on rodun merkittävin eliniän odotetta alentava tekijä tällä hetkellä. Olisi erittäin tärkeää, että sekä hemangiosarkooma- että muut syöpätapaukset sekä niiden laatu raportoitaisiin jalostustoimikunnalle **ja kuolinsyy lisättäisiin Kennelliiton jalostustietojärjestelmään koiran kuolinsyyhin.**

Silmäsairaudet

Perinnölliset silmäsairaudet eivät ole rodulla sen paremmin terveystarkastusten kuin tehtyjen silmätutkimuksienkaan valossa merkittävä ongelma. Silmätutkimukset aloitettiin samaan aikaan kun yhdistys järjesti ensimmäiset polvitarkastukset ja niitä on myös jatkettu. 191 tutkimustuloksesta 174 ei ole osoittanut silmäsairauden merkkejä. Merkittävimmät löydökset ovat olleet 5 tapausta, jossa on todettu ylimääräisiä ripsiä (distichiasis) ja 2 tapausta, jossa on todettu kortikaalinen katarakta. Muita lieväasteisia muutoksia on todettu 10. Rotuyhdistys suosittelee edelleen silmätarkastuksia ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä jalostukseen käytettäville koirille.

Allergiat ja allergiaoireet

Terveyskyselyn neljä yleisintä allergiaoiretta olivat herkkävatsaisuus, erilaiset iho-oireet, tassujen pureskelu / nuoleminen sekä määrittämätön kutina. Oireita tavattiin yhteensä 30 eli lähes puolilla koirista, näistä 16 koiralla oli havaittavissa herkkävatsaisuutta. Oireista kärsivien koirien määrä oli huomattava, lähes puolella koirista oli jonkinasteisia allergisia oireita (30/63).

Seitsemällä koiralla todettiin eri iho-ongelmia (määrittämätön ihottuma, hilseily, ihon ärsyyntyminen / kuivuminen).

Hermostolliset sairaudet

Tämä sairausryhmä on rodussa **vielä** harvinainen. Terveyskyselyn mukaan kaksi koiraa kärsi koordinaatio-ongelmista, kahdella oli todettu halvaus ja yhdellä oli tasapaino-ongelmia. Hermostollisista vaivoista kärsi siis kokonaisuudessaan 8 % kyselyä koskevista koirista.

Skyenterrierillä kuuluu rotuihin, joilla on fibroblastikasvutekijän (FGF) kromosomin 12 ns. retrogeenimutaatio, jossa koiralla on ylimääräinen kopio ko. geeniä. Tämä kondrodystrofisilla roduilla

esiintyvä mutaatio altistaa koirat selkänikamien välilevyjen tyräytymiselle. ns. mäyräkoirahalvaukselle. Vuonna 2019 kaksi halvaantunutta skyenterrieriä on leikattu. Välilevyihin liittyviä ongelmia ei ole rodulla systemaattisesti kartoitettu. Vika on siis selkärangassa, mutta oireilee hermostollisesti. Tilanteen kartoittamiseksi skyenterrieri olisi lisättävä IDD-kuvauslausuntoja saavien rotujen listalle. Koiralla voidaan ko tutkimuksessa arvioida kalkeuttuneiden välilevyjen määrä, mikä altistaa koiran välilevyjen tyräytymiselle (lähde: ELT Anu Lappalainen, Kennelliitto).

Ivermektiinitoksisuus

Ivermektiini on hyönteismyrkky, jota on jo vuosia käytetty pistoksina hävittämään ja torjumaan ulkoloisia koirissa ja muissa kotieläimissä. Collieroduissa ivermektiinin tiedetään olevan vaarallinen: ivermektiini ohittaa normaalisti elimistössä estojärjestelmänä toimivan ns. aivoverenkiertoesteen, ja myrkky pääsee keskushermostoon tuhoisin seurauksin. Koska ivermektiini-yliherkkyys näytti liittyvän niin usein juuri colliesukuisiin koiriin, etsittiin näistä roduista systemaattisesti mutaatiota, joka selittäisi yliherkkyyden. Mutaatio löydettiin, ja sen tunnistamiseksi kehitettiin nopeasti DNA:sta tehtävä geenitesti.

Skyenterriereillä on esiintynyt vastaavaa yliherkkyttä. Koiria on kuollut Suomessa, Venäjällä, Keski-Euroopassa, Englannissa ja USA:ssa, joten on todennäköistä, että yliherkkydellä on rodulle ominainen geneettinen tausta, vaikka aiheesta ei ole julkaistu tieteellisiä tutkimuksia. Suomessa kuolleelle koiralle on tehty patologinen tutkimus Helsingin yliopiston Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa, jossa kuolinsyy on varmistettu. Oli mahdollista, että rodussa esiintyy collieroduilta löydetty sama mutaatio. Tämän mahdollisuuden tutkimiseksi skyenterriereistä eri puolilta maailmaa (myös Suomesta) kerättiin DNA-näytteitä, jotka lähetettiin Yhdysvaltoihin analysoitavaksi. Kun näytteistä oli analysoitu noin 2/3 ilman positiivista tulosta, on ko. tutkimus nyt lopetettu. Tutkimuksen yhteenvetona voidaan yksinkertaisesti todeta, että skyenterriereissä ei ole samaa mutaatiota, joka on löydetty collieroduilta. Mahdollisuuksia on kolme: skyella on eri mutaatio samassa geenissä jossain toisessa kohdassa, mutaatio jossain toisessa geenissä, tai kyseessä jonkinlainen allerginen reaktio, jolla ei ole varsinaisesti tekemistä veriaivoesteen ylityksen kanssa. Todennäköisesti tällöinkin voi olla kyseessä periytyvä ominaisuus, mutta allergioissa voi olla usein kysymys polygeenisestä periytyvyydestä, ts. ominaisuus määräytyy useamman kuin yhden geenituotteen yhteisvaikutuksesta. Ivermektiiniä korvaavia, turvallisia ulkoloisten häätöön tarkoitettuja valmisteita on Suomessa nykyään tarjolla, joten valmistetta ei koirille enää pitäisi käyttää.

Skyenterrierihepatiitti

Rodussa esiintyy yksi selkeä, vain tälle rodulle ominainen perinnöllinen sairaus, skyenterrierihepatiitti. Vaikka Suomessa ei ole diagnostisoitu yhtään tautitapausta, on todennäköistä, että myös meillä tautia esiintyy tai on jossain vaiheessa esiintynyt. Muutama koira on kuollutkin maksaoireisiin, viimeisin vuonna 2017.

Tauti muistuttaa bedlingtoninterriereillä esiintyvää kuparitoksikoosia, mutta kuparin kertyminen maksaan on skyenterriereillä sekundääristä, eikä siis kupariaineenvaihduntaan vaikuttava geenimutaatio liene sairauden syynä. Tällä hetkellä syytä ei tiedetä. 1970-luvulla Iso-Britanniassa kerätty materiaali viittaa kuitenkin autosomaaliseen resessiiviseen periytymistapaan. Kyseisestä suvusta on koiria myös Suomessa, mutta kuten sanottua, ainakaan ensimmäisessä sukupolvessa näissä ei todettu maksan toimintaan liittyviä häiriöitä. Sairauden tutkimus on tällä hetkellä vaikeaa, koska materiaalia on vähän ja sairaille koirille ei ole käytössä selkeää diagnostiikkaa kohonneiden kupariarvojen mittauksen lisäksi. Tällä hetkellä Suomessa ei ole yhtään laboratoriota, joka mittaisi kuparipitoisuuksia maksabiopsioista. Joitakin maksaentsyymiarvojen mittauksia Suomessakin on tehty, mutta kyseinen tutkimus on huono mittari skyehapatiitin määrittämiseksi. Kuten bedlingtonneilla, myös skyenterriereillä sairaus voi joskus pysyä latenttina eikä sairaita yksilöitä löydetä. Tähän viittaa myös Englannista Liverpoolin yliopistosta sairautta tutkineilta eläinlääkäreiltä saatu palaute. Kanadassa määritetään tällä hetkellä, onko

skyenterriereillä bedlingtoninterriereistä löydetty COMMD-1 geenimutaatio, mikä tosin on epätodennäköistä. Skyenterriereistä, myös Suomesta, on kerätty näytteitä Englannissa käynnissä olleeseen DNA-tutkimukseen, jonka tarkoituksena oli löytää sairauden aiheuttava mutaatio ja saada tätä kautta geenitesti. Tutkimusta tehnyt Animal Health Trust (AHT) on lopettanut toimintansa vuonna 2020, joten tutkimuksen jatkosta ei ole selvyyttä.

Renaalidysplasia eli munuaisten kehityshäiriö

Skyenterriereillä tavattavaa renaalidysplasiaa eli synnynnäistä munuaisen kehityshäiriötä on pidetty aiemmin sairautena, joka ilmenee vain aikuisilla, noin 4-6-vuotiailla tai vanhemmilla koirilla. Tiedetään kuitenkin tapauksia, joissa vain hieman yli 1-vuotias skyenterrieri on sairastunut renaalidysplasiaan eli sairauden nuoruusiän muotoon. Faktatietoa sairaudesta ei ole vielä kovinkaan paljon tarjolla, mutta nykyisten tietojen valossa voidaan olettaa, että rodussamme tavattava renaalidysplasia on joissain määrin samankaltainen kuin muilla roduilla (esim. shih tzu, lhasa apso, vehnäterrieri, isovillakoiri).

Tällä hetkellä pääasiassa ainoa tapa sairauden toteamiseksi on munuaisten ultraäänitutkimus, jossa voidaan havaita epämuodostuneisuus, rappeuma tai rakkulamuodostumat. Tiedetään, että koira alkaa oireilla vasta, kun suurin osa (n. 75 %) munuaiskudoksesta on jo tuhoutunut, joten oireetonta koiraa on voitu käyttää jalostukseen sairaudesta tietämättä. Englannissa on ollut käynnissä AHT:n projekti, jonka tarkoituksena oli määrittää sairauden aiheuttava mutaatio. Myös Suomesta on kerätty DNA-näytteitä ko. tutkimukseen. Tutkimuksen jatko ei ole tällä hetkellä tiedossa.

Uroksilla todettuja ongelmia

Neljällä uroksella oli todettu eturauhasen laajentuma tai tulehdus, kahdella uroksella oli eturauhasvaivoihin liittyvää oireilua. Perianaalilyrä tai -fisteli oli todettu kahdella uroksella. Vain yhdellä koiralla oli todettu krooninen prostatahypertrofia.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 4. Kuolinsyyt 7.3.2021 mennessä (Koiranet-jalostustietojärjestelmä)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	4 vuotta 9 kuukautta	1
Kadonnut	15 vuotta 0 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 2 kuukautta	31
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 0 kuukautta	5
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 3 kuukautta	5
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 2 kuukautta	5
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 6 kuukautta	8
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 9 kuukautta	5
Muu sairaus, jota ei ole listalla	9 vuotta 7 kuukautta	6
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 4 kuukautta	1
Selkäsairaus	8 vuotta 3 kuukautta	5
Sydänsairaus	10 vuotta 5 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 0 kuukautta	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 1 kuukautta	36
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 5 kuukautta	6
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 9 kuukautta	37
Kaikki yhteensä	9 vuotta 10 kuukautta	158

Vertailuksi otos Skyenterrierikerhon jalostustoimikunnan ylläpitämästä kuolinsyyrekisteristä ajanjaksolta 2003 – 2013.

Kuolinsyy	Keskim. Elinikä	Yhteensä
Kuolinsyy ei tiedossa / selvillä	10,4 vuotta	40
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13,6 vuotta	21
Kasvainsairaudet, syöpä	11,5 vuotta	20
Tapaturma tai liikennevahinko	2,3 vuotta	8
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4,3 vuotta	4
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta	4
Selkäsairaus	7,6 vuotta	2
Tyrät	3,4 vuotta	3
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8,3 vuotta	5
Neurologiset / aivoihin liittyvät sairaudet	9,8 vuotta	5
Kadonnut	1 vuotta	1
Nivelsairaudet	6,6 vuotta	2
Muu sairaus	6,6 vuotta	3
Yhteensä	6,9 vuotta	118

Lähes kolmasosan kuolinsyy ei ole tiedossa. Tarkemman tilastoinnin ja tarkastelun vuoksi kuolinsyiden selvittäminen olisi tärkeää. Taulukon mukaan kasvainsairauksiin / syöpiin menehtyy pääasiassa iäkkäitä koiria. Käytöshäiriöiden vuoksi viimeisen 10 vuoden aikana lopetettuja on tiedossa 3 yksilöä. Keskimääräinen elinikä on tällä hetkellä 9 vuotta 10 kuukautta. Siihen vaikuttavat osaltaan mm. pienillä pennuilla esiintyneet, lopettamiseen tai luonnolliseen kuolemaan johtavat syyt. Tarkempien tilastojen saavuttamiseksi koiran kuoleman tai lopettamisen yhteydessä saatava diagnoosi ja/tai aiempi koiran sairauden diagnosointi ja tulosten raportointi jalostustoimikunnalle olisi tärkeää ja erittäin suositeltavaa, samoin kuin kuolinsyiden merkitseminen koiran tietoihin Kennelliiton jalostustietojärjestelmään. Lisäksi, mikäli koiran kuolemaan tai lopettamiseen johtaneeseen tilaan liittyy epäselvyyksiä, koiralle olisi suotavaa suorittaa ruumiinavaus, jolloin kuolinsyy saataisiin selville.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräinen pentuekoko on pysynyt vuosina 2009 - 2013 viiden ja kuuden pennun välissä, lukuun ottamatta vuotta 2010, jolloin keskimääräinen pentuekoko oli vain 3,6. Vuonna 2009 pentuekoko oli 6,0, vuonna 2011 se laski 5,5:een, vuonna 2012 5,3:een ja nousi vuonna 2013 5,6:een. Vuosien 2014-2020 välillä keskimääräinen pentuekoko on ollut 5,4.

Seuraavat tiedot on kerätty terveyskyselystä ja kasvattajailta saaduista tiedoista:

Astumisvaikeudet

Joidenkin urosten astumishalukkuudessa olisi toivomisen varaa. Nuorilla uroksilla tavataan joskus astumisen epäonnistumista, vaikka halukkuutta riittäisi.

Tiinehtymisvaikeudet

Nartut tiinehtyvät hyvin, mikäli ne on astutettu oikeaan aikaan.

Synnytysongelmat

Synnytysongelmia on harvoin.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Nartut ovat yleensä erittäin hyviä emiä.

Pentukuolleisuus

Ei mainittavissa määrin.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Muutamia tapauksia vesipäitä ja häntämutkia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Kondrodystrofia eli kyynärnivelen kasvuhäiriö altistaa eturaajojen käyryydelle, ulkoneville kyynärpäille, ranteiden taipumiselle, kyynärnivelen epämuodostumalle. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi esiintyy pentuontumista sekä myöhemmin pahimmassa tapauksessa nivelrikkoa.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Tällä hetkellä rodun keskeisin ongelma-kohta terveyttä ajatellen on kyynärnivelen kasvuhäiriö. Noin 5 % kannasta on viimeisimmän terveystarkastuksen perusteella havaittu joitakin iho-ongelmia. Tätä kartoitetaan seuraavassa terveystarkastuksessa tarkemmin.

Ongelmien mahdollisia syitä

Kondrodystrofia aiheuttaa pääasiallisesti rakenteeseen liittyvät terveysongelmat.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

YLEISVAIKUTELMA: Pitkärunkoinen, kaksi kertaa korkeuttaan pitempi, pitkäkarvainen. Liikkuu ilmeisen vaivattomasti. Vahvat raajat ja runko, vahvat leuat.

TÄRKEITÄ MITTASUhteita: Pitkärunkoinen ja matala, kaksi kertaa korkeuttaan pitempi.

LUONNE / KÄYTTÄYTYMINEN: Tyylikäs, oman arvonsa tunteva. Ns. yhden miehen koira, varautunut vieraita kohtaan, ei koskaan aggressiivinen.

PÄÄ: Pitkä ja voimakas, liiallista pituutta ei saa suosia voiman kustannuksella.

Kallo: Takaosastaan kohtuullisen leveä ja kapenee vähitellen kohti vahvaa kuono-osaa.

Otsapenger: Loiva.

Kirsu: Musta.

Kuono: Voimakas.

Leuat / hampaat: Leuat vahvat. Täydellinen, säännöllinen leikkaava purenta. Ylähampaat peittävät tiiviisti alahampaat ja ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

Silmät: Ruskeat, mieluiten tummanruskeat, keskikokoiset, lähellä toisiaan ja ilmeikkäät.

Korvat: Pystyt tai riippuvat. Pystyt korvat ovat kauniisti hapsuiset, eivät suuret, ulkoreunasta pystysuorat, sisäreunasta viistoasentoiset siten, että korvien kärjet ovat kauempana toisistaan kuin tyvet. Riippuvat korvat (luppakorvat) ovat suuremmat, riippuvat suorina, litteinä ja etureunasta poskenmyötäisinä.

KAULA: Pitkä ja hieman kaartuva.

RUNKO: Pitkä ja matala. Suorana laskeutuva karva saa kyljet vaikuttamaan litteäköiltä.

Selkä: Vaakasuoja.

Lanne: Lyhyt.

Rintakehä: Syvä, soikea ja pitkä.

HÄNTÄ: Levossa olevan hännän tyviosa riippuu suoraan alaspäin ja karkiosa taipuu ylös. Kohonneena häntä on selän jatkeena, ei nouse selkälän yläpuolelle eikä kierry selän päälle. Kauniisti hapsuinen.

RAAJAT ETURAAJAT:

Lavat: Leveät ja tiiviisti rungonmyötäiset.

Kyynärvarret: Lyhyet ja lihaksikkaat.

Etukäpälät: Etukäpälät suuremmat kuin takakäpälät, suoraan eteenpäin suuntautuneet. Päkiät paksut, kynnet vahvat.

TAKARAAJAT: Yleisvaikutelma: Vahvat, täyteläiset, hyvin kehittyneet ja hyvin kulmautuneet. Raajat lyhyet, lihaksikkaat ja takaapäin katsottuina suorat.

Polvet: Hyvin kulmautuneet.

Kintereet: Hyvin kulmautuneet.

Välijalat: Ei kannuksia. Huom. Suomessa kannusten poisto on kielletty.

Takakäpälät: Takakäpälät pienemmät kuin etukäpälät, suoraan eteenpäin suuntautuneet. Päkiät paksut,

kynnet vahvat.

LIIKKEET: Liikkeessä raajat liikkuvat suoraan eteenpäin. Edestä katsottuina eturaajat muodostavat suoran linjan etuosan kanssa, käpälät samalla etäisyydellä toisistaan kuin kyynärpäät. Takaraajat liikkuvat suoraan eteenpäin ja niissä on hyvä työntövoima. Eturaajat liikkuvat pitkälle eteenpäin eivätkä nouse liian korkealle. Liikkeet vapaat, vaivattomat ja tarmokkaat ja vaikuttavat melko lipuvilta.

KARVAPEITE:

Karva: Kaksinkertainen. Pohjavilla lyhyttä, tiivistä, pehmeää ja villavaa. Peitinkarva kohtuullisen pitkää, karheaa, suoraan rungonmyötäistä, ei kihartuvaa, eikä se koskaan saa haitata liikkumista. Päässä karva on lyhyempää ja pehmeämpää, se verhoaa otsaa ja silmiä mutta ei saa haitata koiran näkökykyä. Pään ja korvien karvat sulautuvat toisiinsa. Korvissa on hapsut mutta korvien muoto on kuitenkin näkyvissä.

Väri: Musta, tumman- tai vaaleanharmaa, kellertävä (fawn), kerman väri. Kaikissa väreissä mustat korvat ja maski. Kaikki yksiväriset ovat sallittuja ja niissä voi olla saman värin eri vivahteita ja vaaleampi pohjavilla, kunhan kirsu ja korvat ovat mustat. Pieni valkoinen täplä rinnassa sallittu.

KOKO: Ihannesäkäkorkeus: 25–26 cm, pituus kirsusta hännänpäähän 105 cm. Nartut suhteessa hieman pienempiä.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Näyttelyt ovat yleensä skyenterrierin kanssa ensisijainen harrastusmuoto ja niinpä hyvä osuus Suomen skyenterrierekannasta osallistuu näyttelyihin. Näyttelykäyntejä kertyy vuosittain yhteensä useita satoja.

Ajanjaksolla 2014-2019 näyttelykäyntien määrät ovat vaihdelleet vuosittain 400-600 välillä. kaikkiaan näyttelykäyntejä tänä aikana on ollut 2807, joista ERI-tuloksia on ollut 2541. HYL-tuloksia on ollut 3 kpl. Mukaan ei ole otettu vuotta 2020, jolloin pandemian takia suurin osa näyttelyistä oli peruutettu.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Koska rodun harrastajista niin suuri osa osallistuu näyttelyihin vähintään kerran koiran elinaikana, rotuyhdistys ei ole katsonut jalostustarkastuksia tarpeelliseksi. Kennelliiton uusi jalostustarkastus, joka sisältää myös luonneosuuden, voisi kuitenkin olla rodulle tarpeellinen käyttäytymisen arvioinniksi.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Ulkomuotojalostuksen painopisteenä on edelleen rotumääritelmän mukaisen tyyppin säilyttäminen. Rotumääritelmän edellyttämät mittasuhteet ja rodulle ominainen voimakkuus, sekä tyyppilliset liikkeet tulisi ehdottomasti säilyttää. Jalostuksessa tulisi välttää äärimmäisyyksiä: yli 30 cm säkäkorkeutta, kääpiökoiramaista hentoutta, alle 25 cm säkäkorkeutta ja äärimmäistä selän pituutta. Liioiteltu selän pituus (pituus tulee pitkästä lanneosasta), johon usein yhdistyy liioiteltu ”joutsenkaula” voi altistaa terveysongelmille ja on erittäin ei-toivottava. Skyenterrieri on alkuperältään metsästyskoira, joten vaivattomista liikkeistä tai selkeästä voimakkuudesta ei tulisi jalostuksessa tinkiä.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodun suurin rakenteellinen ja samalla terveydellinen ongelma ovat etuosat. Skyen tulisi olla voimakkaasti kulmautunut koira, mutta käyrät eturaajat, pystyt lavat ja olkavarret ovat edelleen yleisiä rodussa. Samaten ulkonevia kyynärpäitä esiintyy edelleenkin. Etuosan rakennevirheet näkyvät kauhovina ja/tai töpöttävinä liikkeinä ja rodulle ominainen sulava liikunta jää puuttumaan.

Skyenterrierin koko on asia, joka on vuosikausia puhuttanut maailmanlaajuisesti. Koirat ovat kaikkialla keskimäärin suurempia kuin rotumääritelmän ihannekoko (25 - 26 cm säkäkorkeus). Kokoa tulisi saada pienemmäksi kuitenkin niin, ettei voimakkuudesta ja mittasuhteista tingitä. Koon vaikutusta etuosien luuston kehityshäiriöihin tulisi tarkastella kriittisesti ja samalla arvioida äärimmäisen koon vaikutusta myös vanhenevien koirien terveyteen.

Jalostuksessa tulisi myös kiinnittää huomiota oikeaan turkinlaatuun. Skyen karvapeite on kaksinkertainen, pohjavilla on pehmeää, peitinkarva karheaa. Peitinkarvan ei kuulu olla villava, silkkisen pehmeä tai kihartuva. Tuomarikoulutuksessa on kiinnitetty huomiota korrektiin turkinlaatuun. Virheellisen karvapeitteen omaavia koiria on palkittu korkeastikin näyttelyssä. Värvirheitä, mm. ruskeaa tai lihanväristä kirsua ja vaaleita silmiä, esiintyy jonkin verran, mutta ei ongelmaksi asti. Suomessa värvirheellisiä yksilöitä ei nähdä näyttelykehissä. Tuomarikoulutuksessa ohjeistetaan jättämään tällaiset koirat palkitsematta.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2014-2018, ohjelmaa on sovellettu myös 2019-2020.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma on laadittu 1997.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Pyrkimys yhdistelmiin, joissa sukusiitosprosentti alle 6,25 %. Geenipoolin laajentaminen tuontikoirien avulla.		Tuontikoirien määrä ennallaan, osin samansukuisia. Sukusiitosprosentissa vaihtelua, kokonaisuutena populaation sukusiitosprosentti on melko korkea, mutta pienissä pentuemäärissä yksikin pentue vaikuttaa merkittävästi
Strategisten toimenpiteiden toteutumisen seuranta	Seurantaraportit 2008, 2009, 2010, 2012 ja tämän jälkeen	Toteutunut puutteellisesti
Kasvattaa populaatiokokoa sekä laskea kannan sukusiitosastetta.	Lisää pentueita.	Rekisteröityjen pentujen määrä laskenut, populaatiokoko ei ole kasvanut. Rodussa on liian vähän kasvattajia.

Säilyttää yhteiskuntakelpoinen skyenterrieri karsimalla jalostuksesta luonteeltaan epäsojivat yksilöt sekä korostaa luonteen painoarvoa jalostusvalinnoissa.	Huonoluonteiset jätetään pois jalostuksesta	Toteutunut hyvin, suurin osa koirista on sosiaalisia ja avoimia.
Saada etuosien ja ylipäättään luuston rakennetta terveemmäksi, sekä varautua rodussa mahdollisesti esiin tuleviin, terveyteen vaikuttaviin ongelmiin	Etuosakuvaus Anu Lappalaisen johdolla ja siitä tehty tutkimus	Toteutunut. Kondrodystrofisten rotujen INC-tuloksia tallennetaan Kennelliiton jalostustietojärjestelmään 1.1.2021 alkaen.
Säilyttää korkealaatuinen, rodunomainen skyenterrieri, joka olisi kooltaan nykyistä keskikokoa hivenen matalampi.	Jalostusvalinnat	Toteutunut kohtalaisesti.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Pentuja syntyy keskimäärin alle 10 pentuetta vuodessa, joten jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus on suuri.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Rotuyhdistys päättää PEVISA-ohjelmaan liittymisestä seuraavan JTO-jakson aikana (vuonna 2022) yhteistyössä rotujärjestön kanssa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1. Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Jalostuksessa pyritään yhdistelmiin, joiden sukusiitosaste on alle 6,25 %. Vierassukuisten tuontikoirien määrän lisääminen olisi toivottavaa, jotta geenipoolia saataisiin laajemmaksi. Jalostuspohjan laajentaminen on haasteellista, koska vieraita sukulinjoja rodussa ei ole.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostuksessa tulisi huomioida vahvasti jalostukseen aiotun koiran luonne. Skyenterrierin tulisi säilyttää omintakeinen luonteensa. Luonnejalostuksen edellytyksenä on, että arkoja ja aggressiivisia yksilöitä ei käytetä jalostukseen, vaan suosittaisiin tasapainoisia ja hyvähermoisia koiria. Kasvattajan vastuu tässä on erityisen suuri. Käyttäytymisen arvioita tulee lisätä ja rodulle määrittää rotuprofiili, joka soveltuu luonnetesteihin, MH-luonnekuvauksiin ja käyttäytymisen arviointeihin jalostustarkastuksissa.

Käyttöominaisuudet

Rodun nykypäivän käyttötarkoitus on seurakoira, joten luonnejalostaminen on tärkeää. Lisäksi, alkuperäisen käyttötarkoituksen huomioiden, jalostuksessa tulisi välttää äärimmäisyyksiä rakenteen suhteen.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on suosia jalostuksessa sellaisia yksilöitä, joilla ei ole esiintynyt ongelmia lisääntymiskäyttäytymisessä (astumisvaikeudet, tiinehtymisvaikeudet, pentujen hoitoon liittyvät ongelmat jne.). Terveiden suhteen jalostustoimikunta on antanut suositukset jalostuskoiralle. Syöpäsairauksien lisääntyminen rodussa on suuri tulevaisuuden haaste.

Ulkomuoto

Tavoitteena on suosia koiria, joiden etuosaterveys on mahdollisimman hyvä ja jotka ovat mahdollisimman pitkäikäisistä suvusta/linjoista.

6.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Koirien tulisi olla keskitasoa parempia, terveitä ja hyväluonteisia rotunsa edustajia.

- Etuosakuvaus, jalostuskoiran ikä kuvaushetkellä vähintään 12 kuukautta, kuitenkin jalostustoimikunnan suositus kuvattavan koiran iäksi on 24 kuukautta
 - o koira, joka on saanut kondrodystrofisille roduille tarkoitetun etuosakuvausten jommankumman tai molempien nivelien tulokseksi INC3, suositellaan paritettavaksi vain sellaisen koiran kanssa, jonka etuosakuvausten yhteistulos on INC0 tai INC1.
- Näyttelytulos tai jalostustarkastus
- Polvitutkimus
 - o jalostukseen käytettäväksi ei suositella koiraa, jonka jommankumman tai molempien polvien tulos on 2 tai huonompi. Lisäksi on otettava huomioon koirarekisteriohjeen määräykset, jossa asteikon huonoin tulos sulkee koiran pois jalostuksesta.
 - o koira, jolla on todettu lieväasteinen patellaluksaatio (1), suositellaan paritettavaksi tervepolvisen (0) yksilön kanssa
- Selkärangan välilevytyräsauman (IVDD) varalta tehtävä röntgentutkimus 24-42 kk iässä. Tutkimustulos ei rajoita jalostuskäyttöä.
- Silmätarkastus, noudatetaan Suomen Kennelliiton ns. silmäohjeen suosituksia, vakavaa perinnöllistä silmäsairautta (sokeuttaa koiran tai aiheuttaa koiralle kipua) sairastavaa yksilöä ei saa käyttää jalostukseen

Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jos se

- kärsii atopiasta tai jostakin allergiasta
- on arka tai aggressiivinen
- on leikattu luusto- tai nivelongelmien vuoksi
- on saanut virallisissa luustotutkimuksissa asteikon huonoimman tuloksen
- sairastaa vakavaa perinnöllistä silmäsairautta (esim. PRA)

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Urosten suositeltu jälkeläismäärä on 12 Suomeen jäävää jälkeläistä / uros.

6.3. Rotujärjestön toimenpiteet

Yhdistyksen hallitus ja jalostustoiminta sekä kasvattajat ja rodun harrastajat pyrkivät yhdessä lisäämään rodun tunnettuutta, jotta pentukysyntää olisi enemmän. Toimintatapoina voivat olla esim. rotuesitteet,

infokopit näyttelyissä, mainonta, tempaukset, lehtiartikkelit, internet. Kansainvälinen yhteistyö on erittäin keskeinen.

Yhdistys julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää SKYE-lehteä, jossa on rodun terveyteen ja jalostukseen liittyviä artikkeleita ja jossa julkaistaan uusinta tietoa terveystutkimustuloksista. Yhdistyksen kotisivuilla on rodun terveyteen ja hoitoon liittyviä artikkeleita.

Yhdistyksen jäsenet ja kasvattajat osallistuvat aktiivisesti rodun terveyden edistämiseksi The Skye Terrier Clubin renaalidysplasiaprojektiin, jossa koirien DNA-näytteitä kerättiin ja lähetettiin tutkimusta tekevään AHT:n laboratorioon Englantiin. Projektin tarkoituksena oli löytää sairauden taustalla oleva mutaatio ja saada siihen geenitesti. AHT:n lopetettua toimintansa projektin jatkumisesta ei ole selvyttä.

Rotua harrastava yhdistys tekee tiivistä yhteistyötä rotujärjestönsä Suomen Terrierijärjestön kanssa ulkomuototuomarikoulutuksessa. STJ:n erikoisnäyttely on rodun pääerikoisnäyttely silloin, kun rotuyhdistyksellä ei ole omaa virallista erikoisnäyttelyä. STJ:n julkaisussa Terrilifessa julkaistaan ajankohtaisia rotuun liittyviä uutisia ja Skyenterrierikerho r.y:n jäsenet ovat kaikki myös STJ:n jäseniä.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja ongelmat

Heikkoudet: Pieni populaatio, vähän syntyviä pentuja. Resurssien rajallisuus eli aktiivisten toimijoiden niukkuus ja ajankäyttömahdollisuudet. Tämä on heijastunut viime vuosina edelleen laskeviin rekisteröintimääriin, kasvattajamääriin ja yhdistyksen jäsenmääriin.

Uhat: Terveysongelmien lisääntyminen, geenipoolin kaventuminen, erilaisten luonneongelmien lisääntyminen, harrastajien vieraantuminen yhdistyksestä, nk. villien eli kerhoon kuulumattomien kasvattajien piittaamattomuus (eivät valista pennunostajia, näiden koirat tulevat yhdistyksen tietoon ns. rescue-tapauksina), yhteiskunnassamme vallitseva liiallinen kilpailuhenki, kunnianhimoisuus ja menestymisen pakko saattaa johtaa yksisilmäisiin jalostusvalintoihin ja epäterveeseen koiran pitoon. Skyenterrieri on haastava rotu sekä käyttäytymiseltään että karvapeitteeltään. Monet pennunostajat ovat kiinnostuneita helpoista ja pienistä seurakoirista, joten rodun kilpailutilanne muiden rotujen kanssa tuo lisää haasteita.

Vahvuudet: Yhdistyksen pyrkimys systemaattiseen tiedonkeruuseen sekä aktiiviseen ja avoimeen tiedottamiseen, informatiivinen jäsenlehti SKYE, erinomaiset kansainväliset yhteydet, kasvattajien yhteistyö ja sitoutuminen rotuun.

Mahdollisuudet: Tiedonsaannin lisääntyminen ja helpottuminen (mm. tietokannat, ulkomaiset yhteydet), pennunostajien ja kasvattajien tietotaidon lisääminen koulutustilaisuuksia järjestämällä sekä erilaisilla julkaisuilla (Skyenterrierin hoito-opas), kasvattajapäivät.

Varautuminen ongelmiin

Riski: Pienestä populaatiosta ja saman sukuisista siitoskoirista johtuva, liikaa kapeneva geenipooli
Varautuminen: Urosten laajapohjaisempi käyttö, vierassukuisten tuontikoirien hankkiminen sekä urosten käytön rajoittaminen.

Riski: Pentujen myyntivaikeuksista johtuva kasvatuksen tyrehtyminen Suomessa.

Varautuminen: Rodun tunnettuuden lisääminen, kasvattajille annettava koulutus ja tuki, yhteishengen parantaminen rotuyhdistyksessä, kasvatustyön tukeminen rotuyhdistyksen toimesta, kasvattajille suunnattu koulutus ja valistus, kasvattajien yhteistyön korostaminen, keskustelun herättäminen ja ajatustenvaihto skyenterrieristä kiinnostuneiden keskuudessa yhdistyksen toimesta.

6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2021-2023	Vuosittain tuomarikoulutus yhteistyössä rotujärjestön kanssa ja tuomarikoulutusmateriaalin päivitys
2021	Luonneprofiilin laatiminen, sekä luonne-/kotikäyttäytymis- ja terveystarkastuksen suunnittelu
2021	Kasvattajapäivien järjestäminen
2021	Rotuyhdistyksen 50-juhlanäyttely (siirretty vuodelta 2020) STJ:n erikoisnäyttelyn yhteydessä
2022	Terveystarkastuksen toteutus ja käyttäytymisen jalostustarkastus
2022	Kasvattajapäivät ja PEVISA-keskustelu
2023	Uusi jalostuksen tavoiteohjelma ja mahdollinen PEVISA-ohjelma yhteistyössä rotujärjestön kanssa.

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

Yhdistys seuraa jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista. Tavoiteohjelmaan kirjoitetut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan yhdistyksen vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta tekee vuosittain yhteenvedon tavoiteohjelman toteutumisesta. Terveys- ja luonne-/käyttäytymiskyselyiden yhteenvedot julkaistaan yhdistyksen kotisivuilla. Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa, kuitenkin aina viiden vuoden välein, seuraavan kerran viimeistään vuonna 2023. Tavoiteohjelman muutosehdotukset julkaistaan nettisivuilla ja uusi tavoiteohjelma ja mahdollinen PEVISA-ohjelma käsitellään sekä päätetään yhdistyksen ja rotujärjestön yleiskokouksessa.

7. LÄHTEET

1. Mäki, Katariina. Pienten populaatioiden jalostus. Helsingin yliopisto. Kotieläintieteen laitos/kotieläinten jalostustiede
2. Mäki, Katariina. Sukulaisuussuhteesta sukusiitokseen. Helsingin yliopisto. Kotieläintieteen laitos/kotieläinten jalostustiede
3. Mäki, Katariina ja Ekman, Tarja. Terveempien koirarotujen puolesta - sukusiitosdepressiota ja matadorijalostusta vastaan
4. Advanced in Canine Health: A Summary of Completed research grants though 2002 funded by The American Kennel Club Health Foundation: Grant 1642: Search for a DNA marker for canine mammary carcinoma
5. Terveystarkastus; Skyenterrierikerho r.y., 2011

6. The Skye Terrier Club of America: Donald F. Brown, M.D. Health Survey handbook, 1995
7. Fuentealba I C, Aburto E M: Animal models of copper-associated liver disease. Comparative Hepatology 2:5, 2003, pp 1-12
8. Sittnikow, K: Nuorten skyenterriereiden tyypillisestä eturaajojen ontumisesta. Skyenterrierikerho r.y.: SKYE 4/79, 1979
9. Luiden kasvun eriaikainen päätyminen skyenterriereillä. Skyenterrierikerho r.y.: SKYE, 1986, toim. A. Salokannel
10. Lappalainen A. ym.
https://www.researchgate.net/publication/288002737_Radiographic_evaluation_of_elbow_incongruity_in_Skye_terriers
11. Parker ym. An expressed fgf4 retrogene is associated with breed-defining chondrodysplasia in domestic dogs. Science 325, 995-998, 2009
12. Brown ym. FGF4 retrogene on CFA12 is responsible for chondrodystrophy and intervertebral disc disease in dogs. PNAS 114: 11476–11481, 2017
13. Christian MK: Liver disease in Skye Terriers. Vet. Rec. 114: 127, 1984
14. C. Rutgers ym: Liver Disease in Skye terriers. The Veterinary Record 121: 576, 1987
15. Haywood S., Rutgers C., Christian M: Hepatitis and copper accumulation in Skye Terriers. Vet Pathol 25:408-414, 1988
16. H.C. Rutgers: Update on Skye Terrier Hepatitis. The Skye Terrier Club Newsletter, Spring 1989
17. McGrotty YL., Ramsey IK., Knottenbelt CM: Diagnosis and management of hepatic copper accumulation in a Skye Terrier. J Small Anim Pract 44:85-89, 2003
18. Elsinghorst TA. New findings on animal diseases published since 2003. 1. Dogs. Vet Q 26:18-24, 2004
19. Nachreiner RF., Refsal KR., Graham PA., Bowman MM. Prevalence of serum thyroid hormone autoantibodies in dogs with clinical signs of hypothyroidism. J Am Vet Med Assoc. 220: 466-471, 2002
20. Adler R., Troup S., Engel GL. "Psychological factors in an ulcerative colitis-like disease picture in a Kerry Blue and a Skye Terrier". Z Gastroenterol. 12: 191-192, 1974
21. Skyenterrierikerhon ja Yliopistollinen Eläinsairaalan yhteinen tutkimusprojekti skyenterriereiden luustosta

8. LIITTEET

LIITE 1. Skyenterriereiden rekisteröinnit maailmassa

LIITE 2. Taulukko koirakohtaisista INC-tuloksista.